

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisli se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:
Enostop. petilivsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Delo in moč cerkve na Kranjskem.

Ravnokar je v zalogi dunajske »Leonove družbe« izšla knjiga dr. J. Grudna o socialnem delovanju cerkve v ljubljanski škofiji.¹⁾ To je ponosna priča življenjske moči cerkve, iz katere zajema naš narod bogastvo brez razlike stanu in mišljenja. Oglejmo si to revijo!

Najprej socialni pomen cerkvenega dušnopastirskega delovanja!

Dušni pastirji skrbje duhovno in gmotno za Slovence na Vestfalskem, v Aleksandriji in drugod; doma pa verska misel družji 33.138 Slovencev v marijan. kongregacijah, 190.200 članov pa v evharistični bratovščini, ki tudi najbolj povspenjuje cerkveno umetnost, budi in vzdržuje čut za lepoto v ljudstvu.

Cerkev pa je tudi vzlic vsem laičkim tendencam v šolstvu ostala največja pospeševalteljica šole. Priča njenega kulturnega dela so stare samostanske šole, vseučilišči v Padovi in Bologni, kamor so hodili naši plemiči, in jezuitska doba. Šolski fond, ki ga je ustanovila Marija Terezija, je ves iz cerkvenega premoženja. Sedaj pa v svojih šolskih in vzgojevalnih zavodih po celi deželi vzdržuje na leto približno 4.000 gojencev in gojenk, od dijaka počenši do sirot. Razun premoženja, ki je tu naloženo, je na državnih šolah 153 dijaških ustanov cerkvenih, z ustanovnim kapitalom 1.392.780 K v letnem znesku 69.600 K. Samo za gluhozemnico znašajo ustanove duhovnikov dobrotnikov 129.800 K. Za »Pripravniki Dom« je nabranih 51.000 K, dobrote Jeranove ustanove so pa vsakomur znane.

Za ljudsko izobrazbo skrbi katoliško časopisje. 15 glasil, eno dnevno; vseh izvodov skupaj se tiska 50.800! O izobraževalnem delu med ljudstvom govori, kakor svoj čas vsled duhovske inicijative ustanovljene čitalnice, sedanjih 43 izobraževalnih društev in »Krščanska Socialna Zveza« s 127 organizacijami. Abstinenčno gibanje, od cerkve na Kranjskem započeto že l. 1853, sta sedaj poglobila in razširila dva kongresa, ki sta ustvarila zmernostno organizacijo. To delo, telesu

¹⁾ Das sociale Wirken der kath. Kirche in Oesterreich. Band IV. H. I. Diöcese Laibach. Von Dr. J. Gruden.

in duhu v prid, podpira tudi od »Zveze« organizovana telovadba.

»Academia operosorum«, imeni Quaglio in Robba pričajo o umetnosti, ki se je osredotočevala v cerkvi na Kranjskem odnekaj in se tudi še sedaj goji v okrilju »Društva za krščansko umetnost«, ki šteje 260 članov. Družba sv. Mohorja je s svojimi 10 milijoni med Slovenci izdanih knjig ustanova in delo škofa Slomškega. »Slovensko Matico« podpira na deželi skoro izključno duhovščina, katoliška »Leonova družba« pa izdaja na Slovenskem edino znanstveno revijo. 17.000 knjig je v semeniški, 19.000 v frančiškanski knjižnici, 10.000 knjig licealne knjižnice pa je nekaj bilo last kranjskih samostanskih knjižnic.

O najširšem socialnem delu priča tudi 17 splošnih in strokovnih organizacij, rokodelske in obrtne organizacije in združnja, ki so jo započeli izključno katoliški duhovniki in laiki. Tu je »Združna Zveza« s 321 združgami (l. 1905) in denarnim prometom okoli 170 milijonov kron »Ljudska posojilnica« z letnim denarnim prometom 50 milijonov kron in še ostale gospodarske, kreditne in zavarovalne organizacije.

Vse to pa poleg poselske organizacije in varstva izseljencev izpopolnjuje in usovrščuje tiho karitativno delo cerkve. Skoro vsi sekularizirani občinski fondi za reveže so iz cerkvenega premoženja, bolnike oskrbujejo povsod usmiljenke, ki imajo tudi zasebni sanatorij, h kateremu je duhovščina prispevala s 30.000 kronami. Duhovskih ustanov za reveže je še sedaj 180 z ustanovnim kapitalom 797.800 K in letnim zneskom 39.890 K.

Ta pregled nam dokazuje jasno sledeče: Socialno delovanje cerkve na Slovenskem se je organično razvilo na podlagi vsega njenega prejšnjega dela v tem oziru — ki ji ni vsiljeno, ne za silo prikrojeno, kakor se slepijo naši nasprotniki, ampak je le po novih potrebah izpopolnjeno in zato tem plodovitejše. Drugič: Med našo duhovščino ni nobene stagnacije, svojo nalogo je docela razumela. Zato to delo nima nobenih ovir na znotraj. Socialna organizacija prehaja katoliškim laikom v roke, ki jo imajo izpopolniti. In slednjič še dvoje. Take organizujoče in oživljajoče socialne moči, kot je cerkev na Kranjskem, nihče ne more omajati. Za naše liberalce in nemške veleposest-

nike pa je poučljivo to; njihovi prvaki in vsa njihova inteligenca, politiški, finančni in celo diplomatski vpliv — kolikor ga je bilo — vse to so bile in so obresti cerkvenega kapitala.

Pozdrav junakom!

Danes zboruje v Poznanju poljski narod, ki ga tlačí hohenzollersko žezlo. Vzdigne se za pravice svojega materinega jezika in za varstvo svoje narodne kulturne posesti, ki je v tesni zvezi z neomajano versko mislijo, ki je Poljakom na Pruskem v boju za njihovo narodno pravo bila najtrša obramba. Dnevni red shoda, prirejenega v čast umrlega nadškofa Stablevskega, je sledeči:

1. Duhovski prelat Stychel: Šolsko vprašanje, cerkev in pruska ustava.
2. Advokat dr. Mieczkowski: Pravna obramba glede na šolske kazni.
3. Duhovnik Laubitz: Pruski zistem in cerkev.
4. Grof Mielzyński: Usoda poljskega ljudstva.
5. Peticija na papeža in vloge na škofo.

Ta shod je v sedanjih razmerah več kot sam protest, on bo početek in kal velikega pozitivnega dela. Njegova naloga bo dvojna, obramba elementarnih jezikovnih in kulturnih pravic Poljakov na Pruskem, obenem pa bo zadnja veriga velikega bloka na Nemškem proti samodržstvu nemške vlade.

Nemčija stoji pred novimi državnozbornskimi volitvami, ker je sedanjí parlament razpuščen. Če vlada vodi volitve v znamenju boja proti katoliškemu centru in socialnim demokratom, si bo vstvarila za prihodnje leto v parlamentu opozicijo, ki bo — soditi povsem — v veliki večini. In če vlada celo misli začeti s »kulturnim bojem«, potem bo ta boj njen boj za obstanek. Centrum, ki se sedaj kot vladajoča stranka, poljskega vprašanja ni upal prijeti z vso energijo, bo moral s Poljaki skleniti zvezo na življenje in smrt in kjer se bo šlo proti samovladi, ne bo manjkalo Beblove besede in organizacije.

Iz prijateljske zveze bo postal blok, močan dovolj, da vrže vlado žandarjev in biričev. Zato iskren pozdrav poljskim junakom, ki danes branijo svojo narodnostno dedščino in vero! Obenem pa branijo tudi svobodo za vse zatirano, z baioneti obsenčeno nemško ljudstvo, ki je boljše kot njegovi vladarji.

volilna reforma in gosposka zbornica.

Dunaj, 16. dec. 1906.

Položaj se vzlic zakonskemu predlogu vlade, ki mu je sankcija cesarja že naprej zagotovljena, ni izpremenil. Vlada je hotela s tem

predlogom, ki natančno določa število gosposkozborničnih članov, ki jih sme cesar imenovati, to zahtevo, ugodivši ji v posebni postavi, izločiti iz kompleksa volivne reforme, da te ne bo treba izpremenjene vrniti poslanski zbornici. Toda desna skupina zbornice, fevdalno plemstvo, se noče udati. To vidi v enaki volivni pravici svojega smrtnega sovražnika. V plenumu misli desnica neomajno vztrajati na tem stališču. V srednji skupini je položaj boljše, vendar je tudi tu precejšnja težkoča. Člani gosposke zbornice želijo namreč, naj poslanska zbornica prei sprejme določbo »določena števila« za gosposko zbornico, predno gosposka zbornica sklene volivno reformo rešiti neizpremenjeno. Ker seveda člani poslanske zbornice želijo ravno nasprotno, je položaj še bolj zapleten. Tudi v ustavni skupini gosposke zbornice ni vladni nameri posejanih preveč rož na pot. Toliko je tu boljše, da več članov te skupine gotovo ne bo glasovalo za pluralno volivno pravico, ako jim vlada dá gotove garancije, da bo vladni zakonski načrt o »določenem številu« gosposkozborničnih članov v poslanski zbornici gotovo sprejet. O trdnosti garancije pa mnenja niso ravno soglasna, kar težkoče še veča. Vrhtega pa tudi v poslanski zbornici tupatam tla za koncesijo »določenega števila« niso ugodna, kakor se je izjavil med drugimi tudi poslanec Sylvester. K večjem bi se gosposki zbornici dovolil »numerus clausus«, ako bi dobili v prihodnje tudi nekateri člani poslanske zbornice sedež v gosposki in bi bile v perski kamori zastopane tudi različne stanovske organizacije, trgovske in obrtne zbornice, kmečke združnje zveze in druge. Druga težkoča je formalna. Poročilo gosposkozborniške volivne komisije, ki ga je napravil dvorni svetnik Lammasch, je namreč že napravljeno in nasprotnike volivne reforme ni volja, poročilo v smislu vladne predloge izpremeniti. Pač pa je plenarna seja, ki se snide v četrtek, dne 20. t. m., napovedana s že znanim dnevnim redom glede na izpremembo volivne reforme, dodatno pa še s sledečo zadnjo točko: »Zbornici se bo vrh tega dala tudi prilika, sklepati formalno o novi vladni predlogi, s katero se izpreminja § 5. osnovnega zakona o državnem zastopstvu od 21. decembra 1867.« Stvar se bo najbrž rešila potom nujnega predloga. V sredo se pač zopet snide volilna komisija gosposke zbornice in se bo z ozirom na precej izpremenjeni položaj posvetovala, kakšno stališče naj zavzame nasproti vladni predlogi. Ako se ji bo v ugodnem slučaju zdelo, da naj se poročilo dvornega svetnika Lammascha izpremeni, bo sestavila dodatek k referatu. — Vendar bo najbrž vsa odločitev prepuščena plenumu. Poljski člani gosposke zbornice se pošteno trudijo v svoji tradicionalni nalogi, da med ekstremi posredujejo, dasi so tudi zelo zaljubljeni v pluralnost.

LISTEK.

O dijademu z vkovanimi berili.

(Spisal C. Doyle.)
(Dalje.)

Soba, kjer se je bankir zjutraj oblačil, bila je majhna in priprosto urejena. Na tleh je bila pogrnieta siva preproga, v sobi pa je bila velika pisalna miza in visoko ogledalo. Holmes je šel naravnost k pisalni mizi in si natančno ogledal ključavnico.

»S katerim ključem jo je odprl zločinec?« vprašal je.

»S ključem od shrambe, ki ga je moj sin na večer sam imenoval.«

»Ga imate li tu?«

»Tam leži na mizici za toaleta.«

Holmes ga je pobral in odprl ž njim pisalno mizo. »Zapira tako tiho, da se ničesar ne sliši. Pač ni čudno, da se niste vsled tega zbudili. V tem toku se gotovo nahaja nakit. Tudi tega si moramo ogledati.« Odprl je tok, vzeli iz njega dragocenost in jo položil na mizo. Bil je to dičen umotvor zlatarske umetnosti, lepših kamenov pa še sploh nikdar videl nistem, kot so bili ti. Na jedni strani bilo je nekaj odlomljenega; manjkal je zobec s tremi kameni.

»Kaj ne, gospod Holder,« rekel je Holmes, »tole je zobec, ki je onemu, ki Vam je prešel, zelo podoben. Vas smem prositi, da bi tega odlomil?«

Samega strahu stopil je bankir za en korak nazaj. »Še sanja se mi ne, kaj tacęga poskusiti,« odgovoril je.

»Potem bom pa to sam storil.« Z vso močjo poskušal je Holmes zobec odlomiti, toda zastoj. »Čutim, da se je nekoliko upognil,« rekel je, »toda, dasi sem precej močen, zlasti v prstih, bi me moral vendar dolgo truditi, da bi ga odlomil. Navadnemu človeku je pa to storiti skoro nemogoče.«

»Sam ne vem, kaj naj mislim. Vse mi je velika uganjka.«

»No, znabiti vam bo počasi postalo bolj jasno. — Kaj pa vi mislite o tem, gospodična Holder?«

»Priznati moram, da se na vse dosedaj še ravnотoliko razumem, kot moj stric.«

»Vaš sin ni imel nikarih čevljev ali šolnov obutih, ko ste ga zalotili?« vprašal je nato Holmes gospoda Holderja.

»Ni imel družega na sebi kot srajco in hlače.«

»Hvala. Resnično moram reči, da nam je pri preiskavi sreča zelo naklonjena in sami bodedo zakrivili, če se nam ne posreči stvari razjasniti. Če dovolite, gospod Holder, hočem

sedaj svoja opazovanja zunaj nadaljevati.« Zopet je prosil, naj ga pustimo popolnoma samega; rekel je namreč, da bi ga lahko premmnoge sledi nog ovirale pri njegovi nalogi. Eno uro ali pa še dalje mudil se je zunaj, potem pa se je vrnil z veliko množino snega na svojih nogah. Držal se je tako, da ga nismo mogli razumeti.

»Mislim, gospod Holder, da sem sedaj videl vse, kar sem mogel videti,« rekel je. »Sedaj pa storim najbolje za vas, če se vrnem zopet domov.«

»Toda kje so kameni, gospod Holmes?«

»Tega vam ne morem povedati.«

Bankir je vil roki. »Nikdar več jih ne vidim!« je stokal. »In kaj bo z mojim sinom? Imate li kaj unpanja?«

»Moje prepričanje se ni popolnoma nič izpremenilo. Če me jutri zjutraj med deveto in deseto uro obiščete na mojem stanovanju, vam bodem z veseljem vse razložil, kolikor mi bo mogoče. Toda to zahtevam, da mi daste popolno prostost, kako naj za vas delam in da se vam ne bo zdela nobena svota previsoka, ki jo bom rabil.«

»Celo svoje premoženje hočem dati, da le dobim zopet kamene!«

»Dobro; skušal si bom stvar medtem nadalje razjasniti. Zdravstvuite! Znabiti se bom moral na večer še enkrat pri vas oglasiti.«

Spoznal sem, da ima sedaj moj prijatelj natančno začrtano mnenje o celem dogodku, dasi si nisem mogel istega popolnoma nič predstavljati iz njegovih sklepov. Ko sva se peljala domov, sem ga večkrat poskušal kaj vprašati, toda on je pričel takoj o drugi stvari govoriti, dokler se nisem naveličal. Še pred tremi bila sva zopet doma. On je hitel v svojo sobo in se mi pokazal v nekaj minutah preoblečen v navadnega berača. V svojem zavihanem ovratniku, v svoji izprani in raztrgani suknji, rdeči ovratnici in obnošenih čevljih, izgledal je resnično kot kak prosjak in nihče ga ni mogel razložiti od te najnižje vrste ljudi.

»Mislim, da bo tako šlo,« rekel je in se ogledoval v ogledalu nad pečjo. »Zelo rad bi videl, Watson, da bi me spremljal, toda mislim, da bo šlo tako bolje. Na vsak način bom kmalu zvedel, ali sem na pravi sledi, ali pa se motim. Upam, da bom v nekaj urah zopet tu.« Vtaknil si je v žep kosce kruha in se podal na pot. —

Ravno sem popil svoj čaj, ko je prišel domov z najboljšo voljo in vesel vihtel v roki čevli, ki ga je koj vrgel v kot. Prisedel je k mizi in si natočil čašico čaja. »Samo za trenutek sem se mimogrede oglasil. Takoj moram zopet dalje.«

»Kam?«

»Na ono stran Westenda. Morebiti izosta-

Vendar pa je v zvezi temu zapletenemu položaju gotovo, da bo gosposka zbornica, ako se ne uda, na celi črti podlegla in to vsled izjav, protestov in apelov ljudstva in drugih stanov. Dunajski vseučiliški profesorji so z graškimi vred poslali gosposki zbornici spomenico, kjer izvajajo, da je takojšnja izvedba volivne reforme nujno potrebna, ker je »v interesu kontinuitete naše ustave in nujnega razvoja državnega življenja. Pluralna volilna pravica ne prinese nobenega dobička, ker bi pred vsem razburila vse ljudstvo in raznetila še hujše boje. »Mi se prav nič ne bojimo demokratizacije poslanske zbornice, ampak v njej vidimo edino sredstvo, ki ozdravi naše politične razmere«. Tako vseučilišni profesorji.

Razum dunajskega občinskega sveta je tudi nižjeavstrijsko obrtno društvo sprejelo resolucijo proti nameri gosposke zbornice, izpremeniti volivno reformo, predloženo od poslanske zbornice. Za splošno in enako volivno pravico bodo manifestirale na Dunaju tudi vse industrijske in obrtne organizacije. Izvrševalni odbor avstrijske socialne demokracije in socialnodemokratski poslanci iz državne zbornice so se 15. t. m. sešli k skupni seji. Izdali so poziv na vse politične in strokovne organizacije v Avstriji, naj se po glasovanju v gosposki zbornici snidejo na Dunaju k strankini konferenci, da se posvetujejo o nadaljnjih korakih.

Izreklo se je upanje, da se bo razsodnejšim članom gosposke zbornice posrečilo, da zaprečijo nove ljute boje; če pa misli gosposka zbornica preprečiti volivno reformo ali pa uvesti pluralni sistem, se bo delavstvo vzdignilo kot en mož ter se v tem boju ne bo ustrašilo nobene žrtve.

Ker bi gosposka zbornica v sedanjem položaju, če vladne predloge o »določenem številu« ne sprejme in zahteva »numerus clausus« po svoje in v zvezi s pluralno volivno pravico, bila v očitnem konfliktu z vlado in krono, so šanse za persko kamoro še slabše, kot so bile pred par dnevi.

Pasivni odpor poštne službe.

Nad 17.000 definitivnih in približno 4000 pomožnih poštne službenec se pripravljajo na hud boj proti vladi. Stališče trgovskega ministristva nasproti zahtevam poštne službenec, ki so v jako kratkem času po celi državi se stanovsko združili, je pospešilo spor, ki postane morebiti še hujši, kakor je bil oni železničarjev pred 2 leti. Nad 17 let je že, ko niso zboljšali razmer poštne službenec. Zadnji čas so priznali poštne slugam I. in II. plačilnega razreda časovno izboljšanje 100, oziroma 200 kron pred sedmimi leti so poštne slugam nezadostno regulirali plače. Druga pa niso zanje ničesar storili. Trgovinsko ministristvo je imelo glede na vedno bolj odločne prošnje le lepe besede. Glede na začasno izboljšanje poštne slugam in ekspedijentom se je sicer obljubilo, da ostane trajno, a za večino poštne slugam pa le niso storili ničesar.

»Državna zveza poštne službenec in brzojavnih poštne slugam« je stavila državnemu zboru in trgovinskemu ministristvu sledeče zahteve:

1. Določiti naj se pomožnim slugam proviziorna služba, na dobo z enim letom, dnevni zaslužek zanje znašaj 3 K 60 v. V slučaju boleznin in ob voaških vajah naj se ne ustavi izplačevanje dnevnih plač.

2. Za definitivne poštne službenec naj ustanove sedem plačilnih razredov in naj se tudi zagotovi napredovanje v službi na tri leta. Plača v VII. razredu znašaj 1000 kron, v I. pa 1600 kron tako, da bi se plača zvišala v vsakem razredu za 100 kron.

3. Dovolijo naj se tri starostne doklade po 100 kron za poštne službenec v najvišjem razredu po dovršenih treh, šestih in devetih letih. Te doklade se naj vpoštevajo tudi pri določitvi pokojnine.

4. Pokojnine za vdove naj se zvišajo tako, da bodo znašale najmanj 600 kron in se povišale glede na pokojnikova službena leta.

5. Zvišajo naj se aktivitetne doklade z ozirom na draginjo po posameznih deželah.

6. Urede naj se službene razmere pismo-noš po deželi tako, da jih sprejmejo v državno službo.

Za navedene zahteve nastopajo sedaj vsi poštne službenec po svojih krajevnih skupinah. Neki vodilni poštne službenec je izjavil, da so čakali poštne službenec dosti dolgo. Ministristvo ne pozna resnosti položaja in ne ve, da drže danes skupaj ne le mlajši sluga, marveč da so tudi na njihovi strani poduradniki in pa ekspedijenti. Zahteve same niso velike in pride sorazmerno na vsakega poštne službenca na dan po eno krono, kar po osemnajstih letih v sedanjih draginji ni veliko. Za mlajše poštne službenec s 400 letnimi goldinarji se zahteva več kakor za starejše. Po petih letih bo morala vlada zopet povišati dohodke. Trgovinsko ministristvo je do sedaj varčevalo. Pri prvi ekspediji od šeste do pol osme ure zjutraj nimajo poštne službenec niti časa, da bi zadostno dihali. Če se le nekoliko zamudi, dobi sprejemnik pošto pol ure pozneje. Glede na olajšave pri dostavljanju so izdelane določila pri trgovinskem ministristvu, a jih ne objavijo. V slučaju pasivnega odpora napadejo trgovci trgovinsko ministristvo ako bo zastala pošta. Če bo delal pismo-noša po predpisih, bo rabil na Dunaju za eno ekspedico celi dan. Ravno to velja za pošto z zavoji. O Božiču se dela naravnost proti predpisom. Nas ne bo moglo nadomeščati vojaštvo, ker ne zna našega posla. Vse izboljšanje bi stalo eninpol k večjemu dva milijona kron. Poštne erar ima pa na leto čistega dobička 20 milijonov kron.

Dunajsko poštne ravnateljstvo izjavlja, da bi se v slučaju pasivnega odpora gotovo poštne promet bolj počasi vršil. Ravnateljstvo bo pa storilo vse, da se bo služba vršila brez pritožb in se bo strogo držalo predpisov. Pri nižjeavstrijskem poštne ravnateljstvu pride v poštev pri pasivnem odporu 5258 definitivnih slug, 1051 poduradnikov, 2105 poštne uradnih slug in 1800 pomožnih slug.

V Pragi se je vršil včeraj shod »Državne zveze poštne službenec« ob veliki udeležbi. Govorniki so ostro napadali poštne erar. Iz Linca je došlo brzojavno poročilo, da prično včeraj (16. t. m.) v področju linškega poštne ravnateljstva z odporom. Linško ravnateljstvo je pozvalo v službo vse poštne službenec ki so v rezervi. Nevarnost obstoji, da se prepreči z odporom božični promet. Sklenilo se je, da prično takoj na znamenje centralne organizacije strogo po predpisih vršiti službo.

Odposlanci poštne oficijantov so odpotovali včeraj na Dunaj na posvetovanje vseh organizacij poštne službenec, kjer se sklene, kako nastopajo dalje. Ni izključeno, da zasliši trgovinski minister odposlance.

Praska trgovska zbornica in praški mestni svet nameravata posredovati glede na grozeči pasivni odpor poštne službenec pri vladi in po pozvati, naj nujno reši zadevo.

Zaupniki poštne službenec vseh kategorij so sklenili, da nastopijo proti vladi, ki se ne ozira na zahteve poštne službenec. S pasivnim odporom nameravajo pričeti poštne službenec še pred Božičem.

Trgovinsko ministristvo baje namerava poduradnikom in ekspidijentom priznati, da se zaračunajo doklade v penzije in da poviša mesta definitivnih slug. Pogajanja s fin. ministristvom so baje že končana in tudi druge priprave dovršene. Tako upajo, da preprečijo pasivni odpor.

Občni zbor »Zveze slovenskih odvetnikov v Ljubljani«, 16. t. m.

Predsednik gosp. Triller otvori shod, zbran ob 10. uri zjutraj v mestni posvetovalnici. Nato poroča o društvenem delovanju v preteklem letu, ki ga označujeta dve dejstvi: na »Zvezo slovenskih odvetnikov« sta se obrnili dve stranki, tiskarna vs. Cirila v Mariboru in Martin Virnik iz Piberka v jezikovnih pravnih zadevah, najvažnejša pa je bila intervencija »Zveze slovenskih odvetnikov« zaradi znanih jezikovnih razmer pri celovškem deželnem sodišču, kjer je začel boj za pravice slovenskega jezika dr. Brejca. Ta akcija pa ni imela dozaj nobenega pozitivnega uspeha, kar justično ministristvo, ki smatra sodna imenovanja v obmejnih jezikovnih okrožjih za politična in odvisna od privoljenja Nemcev, načeloma pritožb slovenskih odvetnikov noče rešiti, da ohrani krivični status quo. 7. maja t. l. je deputacija »Zveze slovenskih odvetnikov« obrazložila predsedniku višjega deželnega sodišča Pitreichu vsa gravamina slovenskih odvetnikov in zahtevala primerne remedure, nakar ji je predsednik dejal, da nikoli ne bo pozabil enakopravnosti Slovencev. Toda odločba v zadevi dr. Brejca kaže ravno nasprotno.

Blagajnik, gospod dr. Kokalj poroča: V upravnem letu 1905—06 je izkazanih 590 K, dohodkov, 255 K 58 v izdatkih, med temi je bilo 200 K odkazanih za podporo »Društvu odvetniških in notarskih uradnikov v Celju«. Prebitka je torej 334 K 42 v, vse društveno premoženje pa znaša 1126 K 15 v. Članov ima »Zveza slovenskih odvetnikov« 63. Gospod dr. Kušar in g. dr. Triller utemeljuita ta predlog, naj se še enkrat pozovejo vsi slovenski odvetniki in odvetniški kandidati, naj pristopijo k »Zvezi slovenskih odvetnikov«, ki ni zgolj za stanovsko, ampak v prvi vrsti za narodno korist. Sprejeto. Nato sledi poročilo g. dr. Brejca o jezikovnih in justičnih razmerah na Koroškem v preteklem letu.

Na Koroškem je vse ostalo pri starem. Vse pritožbe gosp. dr. Brejca so ostale brez uspeha, vladna maksima je, da prizivom ne reši in sploh nanje ne odgovori. Med tem časom so na Koroškem menjali dvakrat deželno-sodnega predsednika. Za Ulleptschem je prišel Walter. Tudi pod njegovim predsedstvom je vladala v jezikovnem oziru stagnacija. Za Walterjem prišel je Schmidt. Schmidt zna popolnoma slovensko, izpremenilo se pa tudi pod njim nič ni. Začetkoma so sicer upatam slovenske zemljiškoknjižne sklepe napravili v slovenskem jeziku, toda tudi to je polagoma ponehalo in prenehalo. Sicer je bila koroška slovenska deputacija pri justičnem ministru Kleinu, ki pa je odkrito priznal, da je na vse strani vezan in ne more ničesar ukreniti. Jezikovno vprašanje smatra minister nekako za vprašanje močnejšega. — Z načelom nemške »gosposke morale« se torej tu družijo tradicionalno avstrijsko »fortvurstlanje«, kakor tudi drugod. Skratka na Koroškem je ostalo pri starem. Poročevalec je n. pr. letos zastopal neko slovensko stranko ter pri tem predlagal slovenski plaidoyer in zapisnik. Ker je celovško sodišče to odklonilo, se je pritožil na graško nadsodišče, ker vprašanje ni bilo zgolj jezikovno, ampak sploh vprašanje procesualnega prava. Toda v Gradcu pritožbe niso hoteli rešiti, ampak so jo odstopili predsedništvu. Tudi to je odgovorilo, da ničesar ne ukrene. Nato se je vložil revizijski rekurz na Dunaj, kjer pa leži že šest mesecev, ne da bi ga rešili. Razmere so tem slabše, ker na Koroškem sistematično nastavljajo pri sodiščih samo takozvane kurzovce. To je vzrok, da značajni slovenski sodniški uradniki ne morejo na Koroškem obstati, drugi pa zatajijo svojo narodnost kakor n. pr. dr. Ehrlich, ki je bil svoi čas kakor njegov brat kaplan, navdušen Slovenec, sedaj se ima pa za nemškega nacionalca, kar je tudi v neki slovenski družbi očitno izjavil. Da, celo še več! Ko ga je pri neki pravdi, ko se je zaslišala slovenska priča, sodnik vprašal, ali zna slovenski, je ta dr. Ehrlich izjavil, da slovenščine ne razume. (Klici: Sramota!)

Nato poroča gospod dr. Hrašovec o sodnih jezikovnih razmerah v celjskem okraju. Tudi tu so razmere slabše; razun drobcev pravice, ki jih Slovincem ne morejo zlepa vzeti, enakopravnost slovenskega jezika še ni dosežena in je vsled nove prakse nemških sodnih uradnikov in kurzovcev bolj kot je kdaj v nevarnosti. Pri porotnih obravnava so uvod, zapisnik in resumé nemški, seveda tudi izpovedbe zdravniških in drugih izvedencev in — last not laest — plaidoyer državnega pravdnika. Nemške so tudi vse sodnijske listine, zapisniki o lokalnem ogledu itd. Vse te krivične razmere so osredotočene pri graškem nadsodišču in pri prvi inštanci. Pri političnih oblastvih je seveda tudi vse — še bolj izključno kot pri sodiščih — od konca do kraja vse nemško; izgovarjajo se na to, da ni slovenskih uradnikov. Zato je potreba, da se slovenski uradniški naraščaj nastani ob naših jezikovnih mejah, kar bo brezdvomno razmere namaj izboljšalo.

O justičnih razmerah v mariborskem okraju poroča gospod dr. Rozina. Te so še slabše kot celjske, zlasti kar se tiče kazenskega postopanja. Te obravnave se vodijo izključno nemško, bodisi v Mariboru, ali Ptuj, Lutomeru, Gornji Radgoni in drugod. Tudi tu manjka slovenskih odvetniških praktikantov in posledica tega je, da nemški kurzovci na sodiščih delajo, kar in kakor se jim zljubi, uvajajo novo prakso in slovenščino preženo še iz tistega koticika, ki si ga je s težavo v zadnjih dveh desetletjih pridobila. Poročevalec za vzhled slovenskega uradovanja kurzovcev prebere neko »slovensko rzsodbo kurzovca, ki je veliko bolj podobna hunhuščini kot pa slovenščini. V ilustracijo teh razmer služi najboljši dejstvo, da se glede na jezikovnopravne razmere sodišča na Štajerskem sklicujejo na neko naredbo iz leta 1862, katero tudi sicer napačno interpretirajo.

Gospod dr. Brumen opisuje skrajno žalostne jezikovne razmere pri sodiščih v ptujskem okraju. Tu je pri okrajnem sodišču sedem nemških pristavov. Niti zapisniki se ne pišejo v slovenščini. Zato bodi slejkoprej naše geslo: Deželno nadsodišče v Ljubljani! Proč od Gradca!

Nato stavi gospod dr. Kušar predlog: »Zveza slovenskih odvetnikov« naj napravi vlogo na predsedništvo c. kr. višjega sodišča v Gradcu, da se odsihmal na slovenskem prizivnem senatu v Gradcu v pravnih, ki so se začele v slovenščini, vrši tudi referat v slovenskem jeziku ter se v istem tudi razglasi rzsodba. Če to ne bi privedlo do uspeha, naj se napravi vlogo, oziroma pritožba na justično ministristvo. To je bilo soglasno sprejeto z dodatnim predlogom gospoda dr. Pegana, da naj vsi slovenski odvetniki in »Zveza« napravijo vloge pri kolegijatnih sodiščih, da se odslej odklanjajo prestave višjesodnih določb kot nepostavna in se zahtevajo mesto njih slovenski izvirniki in z dodatnim predlogom g. dr. Pirca, naj se za to stvar zavzame tudi odvetniška zbornica. Potem se je prečitala in na znanje vzela prošnja odvetniških uradnikov, oziroma krajevne skupine za izboljšanje gnotnega stanja. Dr. Pegan je predlagal resolucijo, naj se vsi člani odvetniške »Zveze« v uradnem občevarju s sodniki poslužujejo izključno le slovenskega jezika, da tako odpade danes opažena relativnost, ko nekateri odvetniki občujejo nemški, drugi slovenski. Gospod dr. Rozina je stavil še predlog, naj se »Zveza« obrne na vsa sodišča, da se glede na oddaje konkurznih mas posameznim, napravi gotovi, alfabetični red, da se bodo lahko vsi odvetniki pri posameznih sodiščih lahko udeleževali konkurznih mas, da se ne bo — kakor zdaj večkrat — zgodilo, da sodišča namenoma prezrejo pri tem slovenske odvetnike. Izreklo se je mnogo želja, sprejelo precej resolucij in predlogov in če se izvrši in doseže polovico tega, kar je v teh težnjah izraženega, potem smo naredili lep korak naprej v borbi za pravice slovenskega jezika pri sodiščih.

Izvoljen je bil stari odbor, samo namestu g. dr. Müllerja g. d. Serneca.

nem zelo dolgo. Ni me treba čakati, ker pridem najbrže pozno domov.

»Kako pa je kaj s celo stvarjo?«

»Dobro! Ne morem se nič pritožiti. Ravnokar sem bil zunaj v Streathamu, pa se nisem oglasil v hiši. Videl sem nekaj majhnega, kar pa ima veliko vrednost zame! Toda ne smem se tu z govoričenjem predolgo zamuditi, ker se moram še preje od teh umazanih cunj ločiti in se obleči v svojo dostojno obleko.«

Videl sem, da ima več povoda biti zadovoljen, kot se je dalo iz njegovega govorjenja spoznati. Njegove oči so žarele, na njegovih vedno blelih licih pa se je pokazal celo sled rdeče barve. Hitro je šel navzgor v svojo sobo in čez nekaj minut sem slišal, da so se zaprla hišna vrata, kar mi je naznanjalo, da je šel zopet zasledovat svoj cilj, ki je bil zanj tolika privlačna sila. Čakal sem do polnoči, toda ni bilo še nobenega znamenja, da bi prišel, podal sem se torej v svojo sobo. Saj ni bilo nič nenavadnega, če je izostal cele dneve in noči, kadar je bil na sledu kakemu zločinu. Zato me ni popolnoma nič vznemirjalo, da ga ni bilo domov. Kedar je prišel domov, tega ne vem, toda ko sem šel drugi dan za utrkovat, videl sem ga, kako je držal v eni roki čašico kave, v drugi pa neki časopis in bil napravljen, kakor za sprejem kakega gosta.

»Oprostí, ker te nisem počakal, Watson,«

zaklical mi je nasproti, »toda saj veš, da hoče naš klient danes že zgodaj z menoj govoriti.«

»Mislim, da je ravnokar pozvonilo,« rekel sem. »Saj je že devet proč; nič se ne bo čudil, če je on.«

Bil je res nain novi znanec, gospod bankir. Kar začudil sem se, tako je bil izpremenjen; njegova preje široka in debela lica bila so upadla in bleda, njegovi lasje so se mi zdeli dosti bolj sivi, kakor so bili včeraj. Kot bi bil zelo utrujen, vstopil je popolnoma malomarno, kar je na naju vplivalo še žalostneje. Kar s celim telesom padel je v naslonjač, ki sem mu ga ponudil.

»Ne vem, kako sem zaslužil tako bridko izkušnjo,« pričel je. »Še pred dvema dnevoma bil sem srečen in imovit mož in nisem imel nič skrbi; sedaj pa me čaka samotna in sramotna starost. Udarec za udarcem me zadeva. Moja stričnica Mary me je zapustila.«

»Vas zapustila?«

»Da, mene. Njena postelja bila je danes zjutraj nedotaknjena, njena soba prazna, na mizi v salonu pa je ležalo pismo, name naslovljeno. Včeraj zvečer sem se izrazil proti njej, — seveda samo radi žalosti, ne pa iz jeze, — da bi moj sin morebiti ne krenil z dobrega pota, ko bi se bila hotela z njim poročiti. Žal mi je, da sem to tako nepremišljeno izrekel. Na te besede se sklicuje tudi v pismu. »Ljubi

stric!« glasi se njeno pismo, »jaz vidim, da sem te užalostila in da bi morebiti ne bilo nikdar teh strašnih zmešnjav, ako bi bila jaz drugače ravnala. Ker to čutim v srcu, ne morem biti pod tvojo streho nikdar več srečna in te moram torej za vselej zapustiti; ne žaluj, kaj se bo sedaj z menoj zgodilo, kajti to je že vse preskrbljeno; zlasti pa ne povprašuj po meni; to bi bilo namreč zastoj, meni pa zelo neljubo. V življenju kot v smrti hočem ostati vedno tvoja ljubeča te Mary.«

»Kaj naj to pismo pomenja, gospod Holmes? Mislite li, da se je mogoče sama usmrtila?«

»Ne, ne; to še misliti ni. Morebiti je tale sklep najboljši. Gospod Holder, jaz mislim, da se bodo vaše skrbi in težave kmalu končale.«

»Ha! vi to rečete? Ste li kaj slišali, gospod Holmes, ste li kaj poizvedeli? Kje so kameni?«

»Se vam zdi preveč tisoč funtov za vsakega posebej?«

»Dam desetkrat toliko.«

»Toliko ni treba. Tri tisoč funtov bo zadostovalo. Seveda, potreboval bom tudi kako malo plačilce. Imate zvezek s svojimi čeki pri sebi? Tukaj je pero. Pišite raie štiritisoč funtov.«

Popolnoma osupel izpolnil je bankir zahte-

vani ček. Holmes je šel nato k svoji pisalni mizi, vzal iz nje majhen trioglat kosce zlata, v katerem so bili trije kameni in ga vrgel na mizo.

Samega veselja je zavriskal bankir in segel po njem.

»Vi ga imate!« jecljal je. »Rešen sem, sedaj sem rešen!«

Njegovo veselje je izbruhnulo z ravnoličko strastjo, kot preje žalost; pritiskal je z vso silo najdene kamene na prsi.

»Na vesti imate še neki drugi dolg, gospod Holder,« pripomnil je Holmes zelo resno.

»Še kak dolg?« Prijel je zopet za pero.

»Kar povejte svoto in jaz jo bom plačal!«

»Ne! Meni ne dolgujete ničesar več. Dolžni pa ste svojega sina ponižno prositi za odpuščanje. Ravnodušni mladenič obnašal se je tako vrolo, da bom lahko ponosen na svojega lastnega sina, če bom ravno kedaj kakega imel, če bo v enakem slučaju istotako ravnal.«

»Torej ni Artur tat?«

»Ne, kot sem vam včeraj rekel in vam danes ponavljam.«

»Vi veste to gotovo? Potem pojdiva koj k njemu, da mu poveva, da vem, kako se je vse zgodilo.«

(Dalje prihodnjič.)

kar se je pa odklonilo, in sicer z ozirom na to, ker bi se s tem nalagala drugim članom bremena, katera pa si isti posebno, kar se tiče socialne strani programa, nikakor ne izvršili in tudi izvršiti ne mogli. Slednjič se je tudi sklenilo, povabiti k pristopu vse jugoslovanske potnike. Na predlog gospoda Vidica se naprosi vse slovensko in hrvaško časopisje, da to akcijo ustanovitve društva po možnosti podpira, nakar se je sestanek zaključil.

Ij Pogreb umrlega gimnazijca Kamilu Benedikt se je vršil danes popoldne ob četrta na 3. uru pri Sv. Križu (ne ob pol treh pri Sv. Krištofu, kot se je pomotoma glasilo v mrtvaškem naznanilu). — Včeraj so pokopali v soboto umrlega pekovskega mojstra gosp. Zagarja. — Pogreba gospe Juvančičeve se je včeraj udeležilo na stotine ljudstva. Častno so bila pri pogrebu zastopana vsa šišenska društva z zastavami in šolska mladina. Pri pogrebu je svirala društvena godba. Pred hišo žalosti je pela »Glasbena Matica«, v cerkvi »Zvon«, ob grobu pa »Ljubljana«.

Ij Umrl je na Sv. Petra cesti št. 20 urar gospod Jožef Černe. — Umrla je g. Leopoldina Ločnikar.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek, se ponovi Smetanova komična opera »Prodana nevesta«. — Dramsko oboje pripravlja Hauptmannovo dramo »Potopljeni zvon« v Funtekovem prevodu, operno oboje Wagnerjevo opero »Lohengrin«.

Ij Otvoritev ekspoziturne c. kr. glavnega carinskega urada. Na tukajšnjem glavnem poštneju uradu se otvori v sredo, dne 19. decembra, ob 8. uri zjutraj ekspozitura c. kr. glavnega carinskega urada.

Ij Noč ima svojo moč. Mestna policija je danes ponoči aretovala dvanaest oseb, zaradi poškodbe tujega imetja, tepe ža, vlačuganja in razgrajanja.

Ij Ogenj v dimniku je nastal sinoči v hiši št. 16 v Kladeznih ulicah. Ogenj so pogasili domači in ni napravil nobene škode.

Ij Pogreša se že osem dni na Zaloški cesti št. 6 stanujoči delavec Jožef Virant, rojen leta 1851 na Vrbičju in pristojen v Št. Jurju pri Ljubljani. Virant je oženjen in je bilo zadnji čas opaziti na njem, da se mu meša.

Iz slovanskega sveta.

sl Bolgarsko učiteljstvo na ljudskih šolah je pred kratkim, kakor je »Slovenec« poročal, priredilo shode, na katerih je zahtevalo med drugim nemudoma povišanje svojih plač. Kakor sedaj sofijski »Den« poroča, finančno ministristvo bi zelo rado ustreglo želji učiteljev ali nima potrebne »cvenka«. Najvišja plača bolgarskih učiteljev znaša sedaj 1680 levov (frankov); učitelji pa zahtevajo osnovno plačo 1500 levov, ki bi se vlagoma povišala do 3600 levov.

sl K češko-ruski vzajemnosti. K shodu slovanskih Sokolov v Pragi pripravljajo se cela vrsta izletov iz cele Rusije. Shoda se bode udeležilo tudi mnogo ruskih častnikov, da bi videli telovadbeno izurjenje čeških Sokolov.

sl Peterburgski pivovarjari so povišali ceno svojemu pivu in sicer za 30 kopek pri sodčku. Kot vzrok navajajo, da so bili prisiljeni povišati plačo voznikom, ki pivo razvažajo po mestu in okolici.

sl Leonid Andrejev, znani moderni ruski pisatelj, je napisal novo dramo, ki se bode v kratkem predstavljala v moskovskem gledališču Stanislavskega pod naslovom »Življenje človeka«. Drama ima 4 dejanja. Prvo dejanje ima naslov »Rojstvo človeka«; drugo »Ljubezen in revščina«; tretje »Ples pri človeku«; četrto »Smrt človeka«.

sl Šolsko društvo »Macierz Polska« v poljskem kraljestvu se hitro razvija. Sedaj ima že 800 podružnic z 200.000 udi. V zasebnih šolah društva se podučuje 75.000 poljskih otrok s kmetov in mest.

Razne stvari.

Zaprtil župan. Policija je zaprla župana Miskro in njegovega sina v Hodanu pri Pragi. Ovadil ju je kočijaž, češ, da sta mu obljubila 2.000 kron, ako umori županovo drugo ženo, sinovo mačeho. Sin je obstal, da je kočijažu res naročil, naj umori mačeho ne da bi vedel oče zato. Sina so obdržali v preiskovalnem zaporu, očeta so pa izpustili.

Proti tuberkulozi. Dolenjeavstrijski deželni šolski svet je izdal naredbo, da se šolske biblioteke vsaj enkrat na leto desinficirajo. Zamazane in raztrgane knjige se morajo izločiti.

Darovi.

Za Ciril Metodovo družbo so poslali našemu upravništvu: Mohorjani iz Zagorja ob Savi 9 K, Mohorjani iz Logatca 18 K; g. J. Kavčič iz Toplice 1.44 K za prepis sejnega zapisnika enemu liberalnemu odborniku.

Telefonska in brzojavna poročila.

K POLOŽAJU.

Dunaj, 17. decembra. Odsek za volilno reformo se je danes sešel in je nadaljeval debato o vol. prostosti. Skoro gotovo pride v razgovor tudi poročilo vol. komisije gosposke zbornice, ki je danes izšlo tiskano.

Dunaj, 17. decembra. Pogajanja z gosposko zbornico se nadaljujejo. Predsednik gosposke zbornice knez Windischgrätz bo danes konferiral z mnogimi člani gosposke zbornice.

Dunaj, 17. decembra. Plenum gosposke zbornice bo glasoval o vol. reformi prihodnji petek. K seji pridejo vsi nadvojvodi in tudi prestolonaslednik, ki bodo glasovali za sprejem neizpremenjene vladne predloge.

Dunaj, 17. decembra. Z veliko napekostjo pričakujejo današnje seje državnega zbora. Vlada se pogaja, da bi odstranila vlozene nujne predloge, a doslej brez uspeha, ker češki radikalci zahtevajo za odnehanje narodne koncesije, katerih vlada noče dat. Upati je, da se končno vladi posreči odstraniti nujne predloge, ali vsaj da ostane le malo nujnih predlogov na dnevnem redu, ako se pa to ne posreči bo proračunski provizorij rešen v izrednih večernih sejah. Bati se je, da danes Schönerlianci ulože nove nujne predloge. Danes se zbera vsi klubi, da sklenejo kako postopati z vol. reformo, ako bi jo odklonila gosposka zbornica. V zbornici so mnogi poslanci mnenja pritrđiti točki o »numerus clausus« pod pogojem, da gosposka zbornica zavrne pluraliteto. Vlada danes predloži predlogo o lokalnih železnicah.

Dunaj, 17. decembra. V sredo popoldne ima sejo komisija gosposke zbornice, da se posvetuje o predlogi vlade glede »numerus clausus« in o novem položaju, katerega je povzročila ta predloga. V sredo popoldne imajo sejo vsi trije klubi gosposke zbornice, da se posvetujejo o položaju in o četrtkovi seji.

Dunaj, 17. decembra. Poročilo gosposkozbornične vol. komisije gosposke zbornice na plenum se zavzema za pluralno vol. pravico, odklanja od vlade predlagani numerus clausus kot specialni zakon ter zahteva naj se to določi s pluraliteto vred.

K PASIVNEMU ODPORU POŠTNIH USLUŽBENCEV.

Dunaj, 17. decembra. Danes se vrši na Dunaju velik shod poštneju uslužbencev, ki bo končno odločil, ako poštni uslužbenci prično s pasivno resistenco.

CESARJEVA POTOVANJA.

Dunaj, 17. decembra. V petek se cesar vrne iz Budimpeštena Dunaj. V soboto odpotuje cesar v Walsee, kjer pri svoji hčerki Valeriji preživi Božič in Novo leto. Na Dunaj se vrne prve dni po novem letu in odpotuje takoj zopet v Budimpešto.

ZA ZNIZANJE MESNIH CEN.

Dunaj, 17. decembra. Železniško ministvo je v sporazumu z Severno železnico določilo, da od 20. t. m. dalje velja za transporte rogate živine na Dunaj, v Prago, Lvov, Gradec, Trst in druge večje konsumne trge ter večje industrijske kraje 50 odstotno znižanje takse normalnega lokalnega tarifa. Za pošiljatve mesa kot brzovoznina se plača po razredu 2 tovrstnih pošiljatev. Pošiljatve mesa do 40 kg. se pošiljajo kot takozvani »Markenkoli«. Tudi za spremlevalce živine so določene olajšave. Te olajšave ostanejo v veljavi vsaj do 31. marca 1907.

ŠVEDSKI KRALJ UMIRA.

Stokholm, 17. decembra. Švedski kralj Oskar je danes ponoči prejel zadnja tolažila. Zavest se mu le redkokdaj še vrne.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Most (Češko), 17. decembra. Na kolodvoru je vsled napačno postavljenega tira zadel osební vlak v praški brzovlak. 32 oseb je ranjenih. Dva železniška uslužbenca sta aretirana.

BOMBE IN DINAMIT V SOLUNSKEM OKRAJU.

Carigrad, 17. decembra. V neki shrambi v Demir Hissarju v solunskem okraju so oblasti našle 80 melinitnih bomb, 406 kg dinamita, več pušk in streliva.

UPOR TURŠKIH POMORŠČAKOV.

Carigrad, 17. decembra. V Carigradu je ponehala stavka pomorščakov, ker so jim obljubili, da jih prihodnji teden pošljejo na dopust.

ZA SVOBODO CERKVE.

Pariz, 17. decembra. Vatikan se je v notí pritožil pri vseh velevlastih, zastopanih pri sveti stolici, proti preiskavi papeževega arhiva v pariški nuncijaturi. Tako »Petit Parisien«.

Pariz, 17. decembra. Pred portali pariških cerkva so župniki včeraj postavili zaupne može, da bi tako preprečili razgrajajem dohod v cerkev. Včeraj je kardinal Richard zapustil kardinalsko palačo. V cerkvi »Notre Dame« je kardinalov zastopnik izjavil, da je tudi nova predloga vlade za cerkev nevsprejemljiva.

2839

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je danes po dolgem bolehanju previdena s svetimi zakramenti, v 87. letu starosti, za večno zatisnila oči naša ljuba mati

Marjeta Mekinda
rojena Hren

ter da bode jutri na pokopališču v Begunjah pri Cerkljici pokopana.

Priporočamo blago rajnico v prijateljski spomin.

V Begunjah, 16. dec. 1907.

Žalujejo hvaležne hčere:

Uršula, Terezija, Franja, Ivana, Marjeta.

2822 3-1

Zobozdravnik

Med. univ.

dr. Gustav Rodoschegg

je prevzel prakso umrlega zobozdravnika Antona Paichel in

ordinira kot doslej na Starem trgu 2, I. nadstr.
od 9. do 12. in 2. do 5. ure.

Prodaja na debelo in drobno.

F i r n e z

le iz kranjskega lanenega olja

1619 100-42 prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv
firnežev, lakov in steklarskega klijana. Največja zaloga

karbolineja in gipsa.

Razprodaje

nimam

ali prodajam narejene obleke za gospe in dame zaradi prošle sezije za

polovično ceno.

Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIČ
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

2428 14-3

== Najkoristnejša ==

božična darila

dobite v trgovinah s tem kazalom.

2803 4

Singer Co. akc. dr. za šival. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Kupujte narodni kolek!

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Starí trg št. 10

Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

Naznanilo.

Na zemljišču „Friškovec“ poleg nove pehotne vojašnice so

2667 6-2

zemljišča

G. Auerjevih dedičev parcelirana in na prodaj.

Poizvedbe v pivovarniški pisarni, Wolfove ulice 12 in pri **J. N. Plautz-u**, Rimska cesta št. 24.

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona šte. 187.

Izredno znižane cene

pri

Veliki tovarni
 v Ljubljani,

Resljeva cesta 3 — Sv. Petra cesta 37.

Priporoča svojo veliko in svežo zalogo **konfekcije za dame in dečke.**

Velikanska izbira konfekcije za dame in dečke.
 Velika zaloga **kožuhovine za gospode.** 2621 20-15

A. LUKIČ, poslovodkinja.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh gostilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Borzna poročila.

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 17 decembra 1906

Založbeni papirji	Denar	Biago
4% majeva renta	99.5	99.40
4% srebrna renta	100.25	100.5
4% avstrijska krona renta	95.85	99.25
4% slata renta	17.45	117.60
4% ogrska krona	95.85	96.05
4% slata	114.45	114.65
5% posojilo dežele Kranjske	4.60	96.10
4% posojila mesta Spljet	13.45	113.85
4% Zader	99.30	100.0
4% bosn-herc. žel. pos. 1902	99.80	100.75
4% češka deš. banka k. o.	99.30	99.50
4% z. o.	99.60	99.80
4% sast. pisma gal. d. hip. b.	100.35	101.35
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	100.05	106.65
4% sast. pisma Innerst. hr.	100	101
4% ogr. cen. dež. hr.	100	100.25
4% hip. banke	100	100.20
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
4% obl. češke ind. banke	100.25	101.25
4% prior. Trst-Poreč lok.	99.90	—
4% prior. dol. žel.	99.50	—
8% juž. žel. kup. 1/2, 1/4	314	316
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100	101

Srečke	218	224
od l. 1860 1/2	271.25	273.25
1864	154	156
tzisaks	28	290
sem. kreditne I. emisije	287	297
II.	54	252
ogr. hip. banke	101	107
srbske & frs. 100	62.50	63.50
turške	2.40	24.0
Baslika	453	463
Kreditne	8	15
Inomoške	89	93
Krakovske	58.50	64.50
Ljubljanske	47.25	49.25
Avstr. rud. križa	28.25	30.25
Ogr.	55	60
Rudolfove	70	79
Salcburške	62	512
Dunajske kom.		

Delnice	179.50	180.50
Južne železnice	640.50	641.50
Državne železnice	781	790
Avstr. ogrske bančne delnice	691.75	692.75
Avstr. kreditne banke	83	831
Ogrske	242.50	245
Zivnostenske	753	757
Premogokop v Mostu (Brüx)	632	633
Alpinske montan	710	2722
Praške žel. indr. družbe	574.75	576.75
Rima-Murányi	287	291
Trbovljske premog. družbe	64	68
Avstr. orošne tovr. družbe	149	150.50
Češke sladkorne družbe		

Valute	11.34	11.39
C. kr. cekin	19.11	19.14
30 franki	28.48	28.6
30 marke	74.02	74.80
Severajnske	11.55	11.75
Marke	96.55	96.65
Laški bankovci	2.53	52.53
Rublji	48	5
Dolarji		

Kdo posodi

pošteni osebi na življenjsko zavarovalno polico za 2000 kron ravno tako veliko vsoto? Obresti po dogovoru.
 Ponudbe pod „Štev. 24, Ljubljana poste restante“.

Kleinoscheg Derby sec

napravljen iz francoskih vin.

Kleinoscheg Marque d'or

napravljen iz inozemskih vin.

Dobiva se povsod!

išče se stanovanje

za 1. februarij 1907, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritlikin, prvo ali drugo nadstropje; ne daleč od Marijinega trga. Ponudbe na „Anončni biro“, Rimska cesta 2.

IZVIRNI SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI

499 50 se dobé le pri
SINGER Ko.
 akc. družba za šivalne stroje
 LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnuinejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne Singerce“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakšnega poročstva, niti doposlati posamnih delov.

Kranjska tovarna lanenega olja ZABRET & HUTER v Kranju

priporoča

lanene tropine (preše)
 najboljše kakovosti v vrečah po 50 kilogramov in
=sladko laneno olje.=

Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikakega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine. Analiza lanenih tropin znaša: 40—41% surovega proteina (beljakovin) z 9—10% olja, po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

I. Primožič
 slovenski optik v Gorici
 ulica Vetturini 3,

priporoča čast duhovščini in slav. občinstvu v mesu in na dečiji svojo veliko zalogo **optičnih izdelkov** in sicer vsake vrste očala, barometre, toplomete, zdravniške toplomete, daljnogleda, vage za vino žganje itd.
 Sprejema naročila in poprave ter pošilja na dom.

Popolna oprema za novorojence, otroško perilo,
 za vsako starost v zalogi priporoča znana trgovina perila **C.J. Hamann, Ljubljana.**
 Perilo lastnega izdelka.
 1870 ustanovljeno 1870.

Na prodaj je hiša
 s 3 sobami, kuhinjo, kletjo in sadnim vrtom na **Debravi** pri Črnučah, **mlin** na štiri kamne in stope na Bledu. Pojasnila daje lastnik
 Franc Cvek v Kamniku.

Primerna darila za Božič in Novo leto!
Trgovina in zaloga umetnin Josip Kaplan
 Duga ulica 12 - Zagreb - Telefon 245

je poznana kot najsolidnejši in najcenejši vir za nabavo **slik** v najmodernejšem slogu v okusnih okvirih kakor tudi največja in najcenejša zaloga okvirov.
Ilustrovani ceniki zastoj in franko. 2795 10-4

„Ljubljanska kreditna banka“
 Podružnica v SPLJETU. v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2. Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavnica **K 2,000.000** —. Rezervni zaklad **K 200.000** —.

sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na vložne knjižice in 4 1/2 % ter jih obrestuje od dne vloge do 4 1/2 % obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4 1/2 % na 4 1/2 % začeti s 1. novembrom t. l.

na tekoči račun po 4 2/0 dne vzdiga; Rentni davek plača banka sama.

Trgovska visoka šola v Avstriji.

Pred kratkim je predlagal v poslanski zbornici poslanec dr. Štefan Licht, da se naša eksportna akademija izpremeni v trgovsko visoko šolo po vzorcu nemških trgovskih visokih šol.

Ta nasvet je velevažen za razvoj avstrijske industrije in eksportne kupčije. Dandanes ne zadostuje več v modernem konkurenčnem boju rutina in podjetnost, ampak treba je temeljite nacionalno-ekonomične izobrazbe, poznati je treba vse pripomočke moderne veletrgovine, biti domač takorekoč v vseh strokah.

Nemčija je izpredvidela potrebo višješolske izobrazbe trgovcev in industrijcev in zagradel je ustanovila skoraj na vseh nemških univerzah državnoznanstvene fakultete. — Uspeh in vpliv izobrazbe in organizatoričnega duha se je v kratkem pokazal v razvoju gospodarstva. Služitelji omenjenih fakultet so bili navadno sinovi industrijcev in trgovcev, pa tudi oni, ki so se namenili posvetiti uradniškemu življenju.

Ali te fakultete sčasoma niso več zadostovale moderni industriji in veletrgovini in zagradel so nastale trgovske visoke šole, katerih je danes v Nemčiji pet. Najbolja je gotovo ona v Berlinu, katera daleč presega vse fakultete na univerzah ne le v nacionalno-ekonomični stroki, ampak posebno v praktični tendenci.

Pred približno osmimi leti se je ustanovila na Dunaju eksportna akademija, s katero so hoteli pospeševati našo eksportno kupčijo. Z veseljem se je pozdravila ta ustanovitev, katera bi lahko bila velevažna za našo eksportno trgovino. Ali že takrat so se oglašili naši industrijci in eksporterji in trdili, da se bode s to šolo le redila tuja konkurenca naši avstrijski eksportni trgovini. Praksa kaže, da so imeli prav. Našo industrijo in podjetnost oklepajo spona zastarelih zakonov. Vsaka pospešitev eksporta se mora obenem tudi ozirati na notranji položaj, mora se pospeševati tudi produkcija, kar pa pri nas ni, kor industrija in trgovina veljata za najboljši izvor davkov, stiska se na vse mogoče načine, samo, da se izmognejo večji množični davki. Nočemo čuvstvovati z židovskimi industrijci in veletržci, kateri vpijejo in stokaio v svojih »Lajbhlattcih« kakor da bi jim drli kožo s telesa ali priznati se mora da se postopa pri nas preveč fiskalčno.

Za vzorec naj velja naši vladi mažarska vlada, katera se trudi na vse kriplje in ponuja največje koncesije, samo, da bi privabila več podjetnikov na Ogrsko. Naša vlada pa se ne ozira in ne povspesuje razvoja industrije in trgovine in ker so naši industrijci in trgovci sami ob sebi ozkosrdni, bolj zajče narave, se tedaj ne upajo v svetovni konkurenčni boj in zagradelji primanjkuje absolutom eksportne akademije primernih mest, ki bi jih svojim višjim zahtevam odgovarjala. Priljubljeni so iskati kruha v tujih državah in danes je že veliko Avstrijcev v tujini, ki zavzemajo ne v korist avstrijske trgovine vplivna mesta v trgovini in industriji tujih držav. Ker tedaj naša vlada ne pospešuje ob enem z eksportom naše industrije in tako skrbi za placiranje v domovini visoko kvalificiranega trgovskega naraščanja, goji tedaj res tudi konkurenco avstrijski trgovini in industriji. Le, ako bode naša vlada povspesovala z vsemi sredstvi razvoj naše industrije, bomo imeli mi v prvi vrsti koristi od višješolske trgovske izobrazbe.

Trgovska visoka šola, kakor jo je predlagal dr. Licht, bi se morala pečati intenzivno z vsemi strokami nacionalne ekonomije, morala bi vzgajati ne le enostranske eksporterje, ampak tudi industrijce, bančne in druge uradnike, spediterje in trgovce. Pa tudi juristom in upravnim uradnikom bi se morala nuditi prilika si pridobiti nacionalno-ekonomično izobrazbo, katera se nikakor ne more nadomestiti z različnimi ministerialnimi odredbami. Tedaj bi ponehale upravičene tožbe, da širšim krogom našega uradništva primanjkuje vsaka smisel za potrebe industrije in trgovine. Zginito bi birokrati in z njimi tudi »sv. B. rokratus«, katerega poznajo kot specialno lastnost naših uradov itd.

Pa tudi v socialnem oziru bi bila trgov. visoka šola velike važnosti. Obrtna in komercialna delavnost se smatra danes še kot nekaj nižjega, ni »salonfähig ali za frak«. Z ustanovitvijo trgovske šole, ki bi imela značaj in vrednost univerze ali tehlike, bi bili vsi neumni predsodki odstranjeni. Specificirana ošabnost juristov bi si morala poiskati drugo polje za svojo delavnost, ker bi ji ga zmanjkalo za preziranje produktivnega dela. Kakor hitro obisk univerze ne bo veljal za privilegij pretiranega socialnega spoštovanja in vrednosti, bode se zmanjšal naval k »učeniim vedom in študijam«, kateri pomnožuje leto za leto inteligenčni proletarijat. Poprijeli se bodo raje praktične vede, poprijeli se produktivnega dela, s katerim se lahko zasluži in pridobi na neumljiv način premoženje in bogastvo, kakor naši višji mislijo.

Zagradelji moramo pozdraviti nasvet dr. Lichta, kot važen korak v socialni in gospodarski reformi.

SLOVENC!

Dolgi petindvajset let že stoji »Mir« na braniku za koroško slovenstvo, četrtr stoletja bije boj z najhujšimi nasprotniki. Bili so to težki časi, hudi časi, a neumornega branitelja ni udušil sovrag, ne, v boju mu je rastele pogum, kajti stal je na trdni podlagi, na

podlagi narodovega zaupanja. In danes, ko se je boj postril od skrajne osti, ali ni »Mir« vedno izpolnjeval svoje dolžnosti? Ali ni storil vsega, da reši, kar je bilo rešiti mogoče? Ali ga ne čitajo načinci z vidnim zadovoljstvom, ali ga ne pričakujejo nasprotniki s še večjo nestrpnostjo? »Mir« dandanes potuje od hiše do hiše; tu vzbuja radost, tam jezo, tu navdušenje, tam pekočo vest in zavist — Slovencu je tolažnik, buditelj, vzgojevalec, prijatelj, nemčurju in Nemcu pa najboljši dokaz, da Slovenci na Koroškem živimo in tako živimo, da nas ne bodo in ne bodo ugonobile tudi najzavratnejše sovražnikove spletke. »Mir« je postal koroškemu Slovencu in njegovim nasprotnikom vsakdanji kruh. Zato pa koroški Slovenci, berite, berite »Mir« in naročite ga, saj je vaš, iz vas izšel in za vas!

In ostala Slovenija? Ali se zanima za naš »tužni« Korotan, ali se zanima za naš list, iz katerega se edino more poučiti o naših razmerah? Lahke je odgovor na to vprašanje, kajti lahko, zelo lahko je število Slovencev, ki imajo poleg vzklika »živeli Korošci« še kaj drugega za nas. Bere se pač naš list, odbravajo njegovo stališče in želijo mu procvita, ali bere se v čitalnici, bralnem društvu, kjer je takorekoč zastoj, n e n a r o č u j e s e p a n e! Ko se gre za malenkostnih par kronic, se je navdušenje za »tužni Korotan« razblinilo, kakor meglja od solnčnem vzhodu. Tu pokažite svoje navdušenje za nas, tu nas podpirajte, ne pa ob čaši vina, ko gre ura na polnoč! Podpirajte »Mir«, da mu bo mogoče v tem večjem številu zahajati med koroško slovensko ljudstvo ter ga buditi in bodriti k vedno vztrajnejši borbi za njegov in tudi vaš obstanek! Pokažite dejansko, da so resnične vaše besede, žrtvuje nekaj v tako vzvišeni namen narodne prosvete in obrambe. Ako se žrtvuje proč meče tisoče in tisoče za malovredne in še večkrat naš narod zasramujoče nemške in italijanske ter druge take časopise, pač ne bi bilo težko enkrat v letu spomniti se tudi edinega slovenskega koroškega lista »Mira«! Ako kje, mora tu veljati geslo: »Svoji za svoje«!

Morda se zgode v bližnji bodočnosti večje izpremembe pri našem listu, morebiti da začne izhajati v povečani obliki, morebiti dvakrat na teden, ali vse to je odvisno od vas, ki čitate in naročujete »Mir«. Zato se obračamo z vso resnostjo na vas in vas prosimo: obnovite takoj naročnino in pridobite nam novih prijateljev, novih naročnikov. Le tedaj, ako se to zgodi, potem se nam morejo uresničiti gornje naše želje, ki so obenem tudi vroče želje vseh slovenskih rodoljubov na Koroškem.

Naročite si »Mir«!**NEMŠKE DELAVSKE ORGANIZACIJE ZA PRIHODNJE DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE.**

Zaupniki nemških delavskih organizacij na Češkem so 16. t. m. določili kandidate za prihodnje državnozbornske volitve in določili, da bodo pri ožjih volitvah podpirali meščanske kandidate nasproti socialnim demokratom.

POLOŽAJ NA NEMŠKEM. — POLJAKI NA KROV.

Vlada bo nove državnozbornske volitve vodila v znamenju boja proti katoliškemu centru, socialnim demokratom in Poljakom. Na liberalce se ne more naslanjati, ker je teh v državnem zboru — celih 37 mož. Pač pa namerava vlada spraviti skupaj večino, blok iz konservativcev, nacionalnih liberalcev in obeh svobodomiselnih strank. Seve liberalne stranke so že izdale skrajno frazast oklice, kjer pravijo, da se sedaj, ko centrum, socialni demokratije in Poljaki nočejo podpirati »kulturnega« dela v afriških kolonijah, gre za »svobodomisljive in prosveto«. Med tem pa sta katoliški centrum in poljski klub že gotova z razdelitvijo svojih mandatov. Predsednik državnega zbora, grof Ballestrem, član centra, ne bo več kandidiral v svojem volivnem okraju, ker ga centrum prepusti Poljakom. Tudi drugi volivni okraj v gornji Štežiji, dozdej v rokah centra, se prepusti Poljakom. »Dziennik Berlinski« poroča, da bodo Poljaki v vseh državnozbornskih volivnih okrajih v **Berolu** postavili svoje poljske kandidate, potem pa še v Teltovu in nižjem Barnimu. — Provincialni odbor nemške poreske centromove stranke se te dni snide v Kolinu, da se posvetuje o položaju, ker bo državni kancelar najbrž demisioniral.

MAROŠKI NEMIRI.

Vladne šerifove čete pod poveljstvom El Gebbasa so se ustavile v Alkazaru in dospelo v Tanger v četrtek, da napravijo red. V Tanger je dospela španska križarica »Infanta Isabel«.

RUSIJA.

Atentat na admiral Dubasova v Peterburgu. Ko se je admiral Dubasov izprehajal v taviškem vrtu, so ga napadli trije neznanci, streljali nanj s samokresi ter napolnili se zagnali bombo, ki je eksplozirala. Dubasov je ranjen na nogi. Policija je zaprla dva zločinca, eden ji je ušel. Zločinci so mladi ljudje, imen nočejo izdati.

Obsodbe. Dne 15. t. m. so v Čenstohovu obsodili pet roparskih revolucionarcev na smrt.

Tovarnarji v Lodzu so delavcem naznanili, da bodo zaprli deset tekstilnih tovarn, kjer dela 35.000 delavcev.

Rop. V Peterburgu je v Lesnoju, predmestju vil, pet roparjev udrlo v neko vilo ter vse pokradlo.

Rusija in Japonska. Da se sklene trgovska pogodba z Japonsko, odputuje Witte sam v Tokio.

Napad na boln'co. V Sevastopolu so udrli ponoči revolucionarji, preoblečeni v mornarje, v bolnico bojne mornarice, hotoč oprostiti mornarje, ki so zaprti radi upora, a se jim je načrt ponesrečil.

Odkrita zarota. V Rigi so odkrili revolucionarno zaroto, 70 oseb je aretiranih. Policija je dobila cel načrt o nameravanem atentatu na generalnega guvernerja baltičskih provinc barona Mellerja.

UPOR TURŠKIH VOJAKOV V CARIGRADU.

V soboto je v Carigradu na trgu poleg ministrstva okoli 500 mornarjev in vojakov zbralo, ki so priredili burne demonstracije. Hišo zapovednika turške mornarice so bombardirali s kamenjem. Ranjeni so viceadmiral Ahmed paša ter adjutant ministra mornarice. Vzrok upora je zakon o službeni dobi.

Slovensko gledališče.

Politična morala na odru, to nam je več ali manj novo, ker razven Cankarja še ni posegel noben naš književnik na dramatičnem polju v to fazo življenja. Razne morale socialnega, zakonskega in drugega življenja pa niso vzbudile niti približno toliko zanimanja, kot Cankarjeva komedija »Za narodov blagor«, ki se je v soboto ponavljala na slovenskem odru ter dosegla eminenten vspeh — enak kot premijera, če ne še boljši. Cankar je mojster stila in karakterizacija njegovih delujočih oseb — dasi ne naravnost kažoča — je vendar taka, da je mogoče igralcu ustvariti decidiran tip, občinstvu pa — misliti si, kogar hoče. Da bi ne bil Cankar, ko je vstvarjal svoje delo, imel pred očmi nekaj konkretnega, o tem ni treba dvomiti onim, ki ga poznajo; — seveda je odel osebe in dejanja s plaščem »licentiae comicae« in tako ostane njegovo delo trajno aktualno. »Slovenec« je o komediji sami in o prvi uprizoritvi že obširno poročal, tako da glede na sobotne predstave ni mnogo novega omeniti. — Vlado je v skoro razprodani hiši ono zanimanje, živahno vrvenje in burno odobravanje, kot prvič. Junak večera je bil g. Boletška kot žurnalista Ščuka, ki se je vživel v svojo vlogo in jo igral tako, kakor bi bil ne igralec — ampak res — žurnalista svoje vrste prav v smislu Cankarjevem. Umetniška dvojica gg. Taborskih zasluži tem večjo odliko zato, ker sta svoji vlogi tako lepo prilagodila značajem, vzetim iz našega življenja, da je bilo od njih, ki doslej nista poznala Slovencev, naravnost presenetljivo. Živela! — Da ne bomo ponavljali ene in iste hvale, omenjamo le še gg. Dragutinoviča, Verovška, Nučiča ter Danila, dalje izborna Mrmoljevko gđ. Noskovo ter gospo Barjaktarevičevico. Ensembli so bili polni življenja, igranje precizno in prepričujoče, scenerijska oprema elegantna, ker je domača tvrdka Naglas brezplačno prevzela dekoracijska dela in dala na razpolago salonske garniture, za kar ji vsa čast! — Cankar je zadnje dni v vseh krogih predmet živahnih debat in igra njegova bo brez dvoma še večkrat napolnila gledališče. F. K.

Dnevne novice.

Utrinki iz liberalne duše. Sobotni »Narod« nam razkriva, kaj se godi zdaj, ko stopa enaka volivna pravica na dan, na dan liberalne psihe. O ljudeh, ki bi se upali v zmislu sklepov zaupnega shoda res stati na stali splošne in enake volivne pravice, piše tako-le:

Če se kdo iz naših vrst za ta nestvor navdušuje, je podoben Hinduju, ki se navdušuje za angleški top, na kojega žrelo so ga privezali v namenu, da ga na kosee razstrelijo!

Strašna primera! — V bodočnost se ozira s tem-le ganljivim preroškim spisom:

»Opazili bomo, da bode precejšnje število naših privržencev s tistim dnevom, ko bo volivna reforma stopila v zakonsko moč, prišlo do prepričanja, da so pravzaprav od svojega rojstva sem klerikalci. In trumoma bodo ti poštenjaki po zgledu dvornega svetnika na Kamnu pričeli očitno pred kapelicami moliti, za rimskimi odpuški letali ter s starimi svojimi hlačami siliti v klerikalni tabor. Politični tretjeredniki postanejo tip slovenskega politika, in na stezah, ki vodijo do oltarjev, se bo trlo političnih beračev, ki bi radi živeli od tistega, kar pade od oltarjev. V tem bo obstajala »renesansa«, katero bo vsled volivne reforme doživela naša Slovenija!»

»Politični tretjeredniki«, »politični berači« — izvrstno! Tisti, kateri gredo še za »Edinostjo« in »Domovino«, pa dobijo to - le pod nos:

»Nekaj pa jih bode, ki bodo imeli dolge pridige o dolgočasni slogi, o tisti nevljavni in hermafroditični slogi, ki dandanes zastruplja javno mnenje.«

Med liberalci imamo torej tri po »Narodu«, ki jih mora najbolj poznati, izkazane vrste: prvič bedaste Hinduje, drugič politične berače in tretjerednike, in tretjič dolgočasne, hermafroditične slogogojce. O četrti »Narodovi« vrsti ni nič pisanega. Dopolnimo sami o nji par znakov: »Nekaj pa jih je, ki so se navduševali za splošno in enako volivno pravico, dokler so mislili, da je nikoli ne bo, ki so o priliki kandidatur s svojimi hlačami si-

lili v klerikalni tabor n ginljivo napijali častiti duhovščini, temu zaslužnemu faktorju. — (Glej dr. Tavčarjevo napitnico, zapisano v »Narodu« dne 9. avgusta 1894) — ki proti »klerikalcem« patetiško kriče o bratomornem prepiru, in ki so vrh tega zvesti, edino pristni, značajni liberalci.«

+ Boj med dr. Tavčarjem in Gostinčarjem o pluralnem volivnem sestavu se po naj-novejših poročilih silno postruje. Dr. Tavčar se je še v petek skliceval na to, da učenjaki še niso edini v tem vprašanju. Včeraj pa naznanjajo listi, da so profesorji dunajskega in graškega vseučilišča pisali gosposki zbornici, naj pusti zahtevo pluralnosti. Učenjaki stopajo torej bolj na Gostinčarjevo plat. Dne 1. decembra je v sila pomenljivem govoru dični Plantan v državnem zboru povedal te-le besede:

»Prosili smo ekscelenco gospoda Becka za posredovanje pri dr. Šusteršiču in naznanil nam je potem, da se je trudil pošteno in z vnemo, da bi pregovoril dr. Šusteršiča, naj bi popustil, toda vse zaman. Baron Beck nam je rekel: Prav rad bi vam pomagal, razumem vaše stališče in razburjenje, a ne morem ničesar napraviti, ker dr. Šusteršič noče.«

Kaj, ko bi naprosili gospodje liberalci ekscelenco Becka, naj bi posredoval še pri Gostinčarju. Morda bodo imeli s tem več sreče. Ta nasvet dajemo popolnoma prostovoljno in ne zahtevamo nobenega honorarja zanj. Morda pomaga?

+ Visoka cerkvena politika tržaške gospe Mrmoljevke. »Edinost« ima menda brezkonkurenčni patent za neumnost. O dogodkih na Francoskem piše na primer sledeče: »Se le sedaj, ko se je bližal trenotek, da stopi zakon v veljavo, ko je bilo torej prepozno, je prišla iz Rima francoskim katolikom direktiva, polna energije in odločnosti za boj, tako, da stoji Francija na predvečer hudega kulturnega boja. Prepozno smo rekli, ker bo težko vpostaviti jedinstvenost v katoliških vrstah. Posebno v velikem delu vernikov ne bo več najti umevanja za boj, ki bo zahteval velikanskih žrtev, kajti katoliki se bodo spominjali, da ni dolgo temu, ko so bili škofoje in svečeniki mnenja za spoprijaznenje z novim zakonom.« To »spoprijaznenje z novim zakonom« pa straši le v glavah urednikov »Edinosti«, v »Piccolu«, »Pressi«, »Narodu« in po drugih liberalnih glasilih. »Edinost« pa presoja položaj še s sledečo stilistično cvetko: »A ta diskrepanca v vedenju in nastopanju škofov, duhovščine in vernikov na Francoskem je bila le naravna posledica nejasnosti glede načrtov in namenov v Vatikanu — posledica popolne desorijentacije.« Ta je pa še hujša kot meditacije »Piccolove«, kajti tudi drugi »svobodomiselni« listi so edini v tem, da je Vatikan postal od kraja do konca v boju za cerkvene pravice konsekvantno. Seveda, na veliki zvon niso v Vatikanu svojih namer obešali, kakor jih »Edinost«, ki ima v žepu vso jugoslovansko modrost za dvajset let naprej. Ona je pred letom premagala Japonce, sedaj pokopuje Starčevićance ustanavlja v Trstu pravoslavni patriarhat, ustanovi istodobno metropolitstvo v Rimanih in usodno poseže v boj na Francoskem, dajoč Clemenceauju duhovite nasvete. O ti ljuba Mrmoljevka!

+ Umrl je v soboto, dne 15. t. m., v Kostanjevici na Krasu ondnotni vikar č. g. Primož Zakrajšek. Rojen je bil v Dobrepolju, obiskoval ljubljansko gimnazijo in po dokončanem zrelostnem izpitu stopil v gorško semenišče. Kaplanoval je v Mirnem pri Gorici, v St. Petru in zadnja leta je bil vikar v Kostanjevici. Povsodi je zapustil sledove koristnega socialnega delovanja, zlasti v Kostanjevici, kjer je ustanovil več koristnih društev. Zadnji čas je obolel za sušico, ki mu je tudi življenja nit pretrgala. Mlad v letih, a bogat na dobrih delih je zapustil solzno dolino. Pokopali so ga danes ob desetih. Naj počiva v miru!

+ Za prvega podpredsednika hrvaškega sabora je bil zopet soglasno izvoljen dr. Milan Starčević, ki je izvolitev sprejel.

— Problem brezžičnega telefona rešen. Zadnje dni se je vršila med Berlinom in postajo Nanen, ki je oddaljena od mesta za 40 kilometrov, poizkušnja z brezžičnim telefonom. Navzoči so bili razni važni fiziki. Najprej so imenovali v Nanenu po brezžičnem telefonu razne številke, ki so jih nato iz Berlinu doslovno poročali nazaj po uradnem telefonu. Nato so govorili med seboj popolnoma brez težav. Problem brezžičnega telefona je na ta način rešen. Največ zaslug za to ima berlinsko društvo za brezžični brzojav, kateremu načeljuje grof Arco.

— Od državne železnice. Na odredbo č. kr. železniškega ministrstva z dne 14. grudnia 1906 se, v objavi z dne 10., oziroma 27. vinotoka 1906 v naredbenem listu za železnice in parobrodstvo št. 116 in 123 z dne 11., oziroma 27. vinotoka 1906 za črte č. kr. avstrijskih držav. železnice razglašeno skrajšanje, po ceniku odmerjenih dob za nakladanje in razkladanje blagovnih vozov na šest dnevni ur, z veljavnostjo od 15. grudna 1906 najprej razveljavljati.

— Straža na Dunaju. Miklavžev večer, ki ga je »Straža« priredila letos dunajskim Slovincem, vspeh je naravnost nepričakovano. Do štiristo ljudi je napolnilo veliko dvorano, a mnogo jih je moralo oditi. Vse točke programa so se izvršile v kar največje zadovoljstvo, kar je pričala burna pohvala. Časten član, preč. g. Rebolj je pa govoril triletnici društva primeren govor. Povdarjal je velike zasluge predsednika g. Strahovnika, čestital kapelniku in pevovodji g. Bajuku na takih

vspelih, pohvalno omenjal tudi druge odbornike in jih prosil, naj tudi v bodoče marljivo in vstrajno delujejo za društvo, kakor doslej. Omenil je tudi neprilike radi društvenega lokala in toplo zagovarjal idejo, da bi si dunajski Slovenci sezidali svoj »Dom«. Nasvetoval je krajevarsko društvo in priporočal odboru, naj takoj prične z nabiranjem. Začeti je treba enkrat nabirati doneske, čeprav se ne vé, kedaj se bo zbrala potrebna svota. — Nastop Miklavžev je bila glavna točka programa. Čudno ni, da so ga nekateri nestrpno pričakovali, kajti imel je mnogo darov za odrasle, kakor tudi za otroke. »Straža« pa kliče, le tako naprej! — Opazovalec.

+ Občinske volitve v Železnikih. Deželna vlada je zavrnila pritožbo proti občinskiim volitvam v Železnikih. V kratkem se bode vršila volitev novega župana.

+ Tuji redovi. Okrajni glavar v Krškem gospod Ivan Tekavčič je dobil dovoljenje, da sme nositi častni križ meklenburg-šverinski.

+ Imenovan je za glavnega davkarja v okrožju finančnega ravnateljstva v Trstu davkar g. Jožef Kaučič.

+ Vpokojitev graškega kornega poveljnika fcm. Succovatyja se razglasi v kratkem uradno.

— Toplice na Dolenjskem. Konsum in njegovi prijatelji. Če zna kdo prav po notah farbat in lagati, veste, kaj pravi o njem naš Kranjec? Tako laže, da se kar kadi; to pa še posebno velja o tisti klobasi, ki jo je zmašil naš stari prijatelj v 276. št. »Slovenskega Naroda« o našem konsumnem društvu. Vse tisto čenčanje je iz trte izvito; niti ena trditev ali številka ne odgovarja resnici. Pravi in trdi se v »Slovenskem Narodu«, da v konsumu straži; straži sicer res, toda ne v konsumu, ampak po glavi tistega, ki je tisto reč napisal. Trdi se, da ima konsum 45 tisoč kron primanjkljaja; na poti do Novega mesta se je celo ta primanjkljaj zredil za celih 20.000 kron. Sama farbarija in laž! Dopisnik je sicer nekaj slišal o dolgovih, pa je vso reč zvil in tisto neumnost zapisal. Najbolj smešno pa je, da ljudje, ki sami do ušes v dolgovih tijo, vpijejo: Glejte, glejte, konsumu prede! Svoje kljuge zrvajte, mi bomo že svoje. Konsum res nima Boga nazakšnega premoženja; saj zato tudi ni bil ustanovljen, da bi denarje nabiral, ampak da bi v njem ljudje cenili in dobro blago dobivali, kar se tudi v resnici v konsumu godi. Če pa ima konsum nekaj dolga na sebi, ima pa tudi premoženje. Na vsak način pa društvo napreduje in tako še od daleč ne mislimo nasprotnikom narediti tega veselja, »da bi našemu društvu »libero« zapeli. Nazadnje pa še kliče tisti prijatelj našega konsumna iz »same gube ljubezni do ljudstva« sodnijo, da naj konsum potiplje. Najbrže ima sam večkrat s sodnijo opraviti in bi rad imel kako kompanijo. Samo, da so gospodje sodniki modrejši kakor bralci »Slov. Naroda« in ne gredo na lim in bodo raje verjeli »Zadružni Zvezci«, ki je po svojem revizorju dala društvo pregledati, dala potrebna navodila, ki se jih je držati, da bo društvo raslo in cvetelo. Vsi udje pa in prijatelji našega društva se še tesneje oklenimo društvene prodajalne; kupujemo vse v društvu; saj to je naše društvo, ki dela samo v blagor udov. Možem pa, ki stoje na čelu društva in tudi marsikaj zanj žrtvujejo, le brez skrbi zaupajmo; oni bodo že čuvali in skrbeli, da se bo društvo razvijalo nam v korist in na žalost in jezo nasprotnikov!

— Iz Predvdora. Pri nas že dalj časa gospodarji huda bolezen vročnica (legar). Iz Bašlja že od začetka šole ne smejo otroci v šolo. Zanesla se je ta bolezen tudi na Zgornjo Belo in v eno hišo v Tupaličah. Nekaj jih je vročnica tudi že pobrala. Hvala Bogu, kaže se vendar, da bolj in bolj pojenjuje. — Iz našega izobraževalnega društva malo izveste. Vsega tudi ne poročamo. Poročati pa moramo, da nas je pretečeno nedeljo eden naših udov Aleš Pekovec, občinski sluga, prav razveselil s povabilom, da hoče sam nastopiti ter nam kaj koristnega povedati. In res, govoril je o občini, o njenem pričetku, delovanju in posebno o pravicah župana. Vnemal je naposled tudi druge ude, naj po njegovem vzgledu nastopajo, posebno mladi, da bo naše društvo ožičeno in res živelo. Naj berejo kaj o gospodarstvu, kmetijstvu. Alešu Pekovcu smo za pogumen nastop in za koristno predavanje hvaležni ter mu kličemo: Še večkrat nastopiti!

— CXLVI. odborova seja »Slovenske Matice« v Ljubljani, v petek, dne 21. grudnia 1906. I. ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanila predsedništva; 2. Potrditev zapisnika o 145. odborovi seji; 3. poročilo knjižnega odseka; 4. tajnikovo poročilo; 5. eventualia.

— Utopljenka v bleškem jezeru. Z Bleda se nam poroča: Tu so dne 14. t. m. iz jezera potegnili 26letno Terezijo Rogac, ki je pred 14 dnevi izginila z doma. Revici se je v zadnjem času omračil duh. Svetila ji večna luč!

— Nad na Slavjanska v Gorici. Nadna Slavjanska pride v Gorico dne 7. januarja 1907. Da en koncert s popolnoma novim programom.

— Iz drugega nadstropja je padla v Cerwinjanu soproga trgovca Siliča ter se nevarno poškodovala.

— Izpustil so z zaporov onega Avgusta Šena iz Sv. Križa, ki je bil na sumu, da je provzročil požar v okrajni sodnji v Ajdovščini.

— Nagloma je umrla v Gorici gospa Marija Grignaschi, soproga davčnega uradnika v Gorici.

— Smrtna kosa. V Molvah na Hrvaškem je umrla gospa Ana vdova Znidaršič, mati gospoda Franja Znidaršiča, c. kr. profesorja na gimnaziju v Gorici. — V Trzinu je umrl gosp. Jožef Luzar.

— Nova cesta. Kranjski deželni odbor namerava graditi novo cesto iz Vične vasi preko Stranske vasi do Poganice, kjer zavije v državno cesto proti Karlovcu. Cesta bo veljala 50.000 K.

— Listu »Gross-Oesterreich« je odvzet poštni debit za dežele krone sv. Štefana.

— Vesti iz Amerike. V Evelethu (Minn.) je umrl v bolnišnici Rudolf Dejak. — V Calumetu se je ponesrečil Pšeter Tiček s Primorskega. Poškodovan se je na obeh rokah tako hudo, da so mu morali odrezati zdravnik več prstov. — V Pueblu je umrl Jožef Mohar, doma iz Dolenjskega. — Istotam je ponesrečil Anton Ohlrenik. Odrezali so mu nogo; sicer je okreval. — V La Salle je ponesrečil Ignacij Šimec, doma blizu Novega mesta. Povožila ga je počestna železnica. — V Clevelandu sta umrla Franc Hlad in Franc Hren. Zadnji je bil doma iz Žužemberka. — Koncem minulega meseca se je vršila v novoustanovljeni slovenski čitalnici v Clevelandu prva veselica, ki je lepo vspeła.

Štajerske novice.

Š Slovensko društvo »Domovina« v Gradcu je 16. t. m. priredilo ob 5. uri popoldne predavanje v društvenih prostorih. Predaval je kand. fil. Val. Rožič: »O slovenski narodni pesmi z ozirom na narodno življenje.« Predavanje je trajalo eno celo uro. Predavatelj je v poljudno znanstveni razpravi pokazal poslušalcem, kako jasno se zrcali v slovenski narodni pesmi cela duša — psiha skupnega slovenskega naroda. — Prihodno nedeljo, 23. t. m. bo zopet predavanje v društvu.

Š Slovenski sodniki v Celju imajo prestajati pod nemškimi preganjanjem pravi martirij. Čeravno je v celjskem sodnem okraju in okolici 98% Slovencev, so vendar pri okrajnem in okrožnem sodišču nastavljeni samo štirje slovenski sodniki (1 svetnik, 2 tajnika in 1 pristav). Vlada skrbi, da Slovenec ne pride kot sodnik v Celje, a ni več daleč čas, ko sploh noben Slovenec k celjskim sodiščem ne bo več hotel iz strahu prositi. Vzrokov za strah imajo dovolj. Saj so nemški manipulanti uradniki, zlasti nekateri pisarji, dresirani kakor psi, kje bi svojega predstojnika-sodnika obrizli. Denuncirajo podlo, tako pri višjih sodnih uradnikih, kakor tudi pri znanem uradniku »Vahtarice«, za kar dobivajo izdajalske nagrade. Posledice takih zahrbtnih ovadb, ki so po navadi nesramno zlagane ali pa farizejsko zavite, čuti slovenski uradnik kmalu: oblast ga kliče na odgovor. »Vahtarca« pa svoje gnojno-smrdljive predale odpre na široko za zabavljice proti slovenskim sodnikom. Ni nam treba na dolgo in široko navajati dokazov, — spominjamo le na sledeče slučaje: Največje »ljubezen« čuti strupeno-čeljustna »Vahtarca« za sodnega tajnika g. Erhartiča. Temu je opetovano očitala, da je takozvane prelevljene Nemce pri razpravah prosil, naj izpovejo slovensko, toda le tedaj, če ni obtoženi razumel nemškega. V prvi vrste je treba pomisliti, da se celjski »Nemci« grozno mučijo, ko govorje nemško, slovenska materinščina jim teče gladkeje. Zato je človekoljubno, ako se da takim ljudem prilika, da lahko govorje po domače. Dalje je pa tudi za obtoženega in za sodnika prikladnejša slovenska izpovedba: obtoženec razume pričo neposredno, sodniku se pa prihrani delo prestavljanja. In zaradi tega je bil že opetovano vik in krik po nemškem Izraelu! Tajnik Erhartič pa ima še drug greh: upa si v svoji pisarni slovensko govoriti. To je nezasišano!

— Nevšečen je »Vahtarci« tudi tajnik g. dr. Kotnik. Že parkrat si ga je privoščila pravlo-povski. Ker on kot sodnik ne razloči pred seboj Nemca od Slovenca, vplivajo ali pravzaprav hočejo vplivati nanj s tem, da »Vahtarca« nemške stekleje opozarja, kedaj ima dr. Kotnik kako razpravo, in vnaprej obeta, da si bo dr. Kotnika natančneje ogledala. Sličnih ljubeznivosti je »Vahtarca« objavila že več. Tako počenjanje Nemcev naj vzdigne vse zavodne Slovence, da se postavijo v bran za svoje sodnike povsod, zlasti v javnosti. Kadar druga sredstva ne pomagajo, treba bo vrniti neljubo za nedrago. Masla imajo nemški sodniki dovolj na svojih častljivih glavah. Kot hvaležno vračilo bi se dalo uporabiti znano vpijete in razgrajanje plemenitega Ducarja nad strankami, dalje razni politični sestanki po sodnih sobah, smešnjeje slovenskega jezika ob raznih prikladnih in neprikladnih prilikah, lepa razpravljanja pri »glasovitih« takozvanih »slovenskih« kurzijh, kršenje slovenskih jezikovnih pravic zlasti v kazenski praksi itd. Gradiva za vračilo je dovolj! Naša želja je sicer, da takih stvari ne obdelujemo — ali če nas prisilijo, se bomo tudi tega orožja posluževali, da izposlušemo slovenskim sodnikom oni mir, ki ga imajo nemški pred nami. Udarili pa bomo, če treba, brezobzirno!

Š Prvo porotno zasedanje v Celju bodo vodili kot prvomestniki: predsednik okrožnega sodišča Anton pl. Wurmsler, dalje kot njega namestniki dežinsosodni svetniki: Alojzij Gregorin, dr. Gustav Smolej in dr. Herman Schäfflein.

Š Davčne oblasti v Celju dobijo najbrže novo uradno poslopje. Glavni davčni urad je namreč sedaj spravljen v takih srednjeveških luknjah, da je prišel finančni svetnik dr. Julij Weis vit. Ostborn iz Gradca preiskovat večne pritožbe. Pri tej priliki se je baje na ponudbo mestne občine celiske našel nekak modus, da se bo zidalo posebno davčno uradno poslopje. Če bo le res?!

Š Uredniki »Marburgerce« so posebno di hvotiti in razboriti. To so pokazali že takrat, ko jih je hotel neki neznanec (!) s 50.000 K za volivne reforme, oziroma za sedmi slovenski štajerski mandat podkupiti. Njih svetovno in vsestransko naobrazbo pa dobro označuje krasna trditev, da bo »Zadružna zveza« delala

konkurenco »Južnoštajerski hranilnici« in celjski »Posojilnici«. — Ti ljudje pač nimajo pojma o zadružništvu, ko niti revizijskega zaveda, kakoršen je »Zadružna zveza«, ne ločijo od denarnih zavodov, t. j. hranilnice in posojilnice. Pa naj nihče ne misli, da so se gospoda motili na slovenskih imenih. Ne, vse gori navedene zavode imajo napisane z nemškimi izrazi: Genossenschaftsverband itd. — Blagor Nemcem, ki imajo tako prosvitljene urednike!

Š Konkurz je napovedal vinski trgovec v Majiboru Emanuel Mayer. Dolgov ima 270 tisoč kron.

Koroške novice.

k Duhovska vest. Župnija Radsberg je podeljena bivšemu župniškemu provizorju v Podklostru, č. g. Jan. Dragašniku. — Prestavljen je č. g. kaplan Viljem Wester od Lipe nad Sachsenburgom v Sovodnji. — Kot drugi dekanjski svetnik za okraj Špital je izvoljen in od knezoškofjskega ordinarijata potrjen g. Josip Wilhelmer, župnik v Paternionu.

k Odpoved. Podeljeni župniji Radsberg se je gospod Janko Dragašnik odpovedal ter je ta župnija zopet razpisana od 19. prosinca leta 1907. Patron župnije je prošnja Gospasveta — knezoškof.

k Plinova razstrelba. Dne 13. t. m. zvečer je hotel v poslopju nadzorništvu Južne železnice v Celovcu sluga Janez Pissiak na stranišču prižgati plinovo svetilko, pri tem je pa plin nenadoma eksplodiral. Sluga je vsled tega bil po obrazu in rokah zelo ožgan ter so ga morali, ker so poškodbe težke, takoj prepeljati v bolnišnico. Male poškodbe je tudi dobil slučajno v bližini stoječi pristav Supersberger.

k 15 delavskih bukvic najdenih. Pred nekaj dnevi so našli v čakalnici III. razreda na glavnem kolodvoru en robec, v katerem je bilo zavito 15 delavskih bukvic. Bukvice so v hrvaškem jeziku pisane ter je iz njih razvidno, da so imejtelji železniški delavci, kateri so delali pri gradnji kor. prog. Sklepa se, da je skoraj gotovo pozabil bukvice, oziroma zavitek kak delovodja. Bukvice je prevzel v varstvo mestni magistrat, dokler se kdo ne oglasi zanje.

Ljubljanske novice.

lj Izredni zadružni shod »Zadruga krojačev, klobučarjev, rokovičarjev in krznarjev v Ljubljani. dne 16. t. m. je bil izborno obiskan. Dokaz, da imajo člani in članicami te zadruge napreduje zadružna misel. Načelnik Jelonič naznanja, da so se porazdelila vsem članom in članicam nova pravila. Bilo je tudi več stanovskih sestankov, na katerih se je sklepalo o mnogih važnih stvareh. Nastopilo se je pri magistratu in pri Zadruzi gostilničarjev, da bi se preprečila umazana konkurenca z letaki proti krojačem in krojačicam. Naznani, da se prične učni tečaj za mojstre in mojstrice. O strokovni organizaciji krojaških mojstrov in mojstric govori Jernej Ložar. Vedno povdarjajo obrtna svoboda je zadela jako občutno krojaški stan. Na stečaj je odprla vrata konfekciji. Prvi pogoj za naš obstanek je brezpogojno strokovno znanje. Drugo je: Razmerje mojstra do trgovca. Predlaga, naj povabi zadružni načelnik trgovce na razgovor glede na kupčevalne razmere med krojači in trgovci. Govornik razpravlja o razmerju med mojstri in naročniki. Nasproti javnosti krojač danes nič ne velja. Časopisje se je zanimalo nemalo za delavsko organizacijo, a za nas obrtnike ni imelo vrstice. Nimamo časopisja, kakor ga imajo kmečke in delavske organizacije. Zato se tudi ne čudimo pisanju. »Slovenskega Naroda« glede na obrtniške razgovore o kreditu. Kako je razmerje mojstra nasproti postavodajci? Večkrat govorje v postavodajalnih zborih o obrtnikih, a ob volitvah obrtnik ne zna izrabiti svoje moči, da si izvoli iz obrtniških vrst svojega poslanca, ki bi zastopal koristi male obrti. Če hočemo, da se izboljšajo razmere, moramo imeti po postavodajalnih zborih moče, ki so obrtniki, s katerimi se lahko porazgovorimo prijateljsko in jih poučimo o naših težnjah. C. kr. okrajni komisar in zadružni instruktor c. kr. trgovskega ministrstva dr. jur. Herman Blodig naglašajo potrebo, da se mora organizirati vsak stan. Tudi obrtni se mora. Razpravlja o § 37 nove obrtne novele. Opisuje koristi, ki jih imajo obrtniki od deželnih in državnih svojih stanovskih zvez. Na deželi je veliko skupnih in mešanih zadrug, ki pa niso pripravne za organizacijo. Neobhodno je potrebno, da se ustanove nove zadruge obrtnikov, kjer jih še ni. Govori tudi o § 140 novega obrtne reda, ki bo dajal zadrugam pravico pritožbe v slučajih podelitve koncesije po obrtni oblasti. Jako toplo priporoča slovenski »Obrtni red«, ki ga je spisal gospod Kralj. Osobito pa priporoča obrtnikom organizacijo, edinstvo in pa zaupanje. Ložar se čudi, da obrtna oblast ni prisilila tvrdko Netschek in Bernatovič, da bi pristopili zadrugi, ko izdelujeta obe tvrdki naročila po meri. Zadnik se oglasi k besedi. Magistratni svetnik Šešek: Le stvarno! Zadnik se čudi, kakor da je izdala zadruga slovensko-nemška pravila, ko so bila prej samo slovenska. Zadnik govori precej časa. Šešek postaja nervozen, zadružni instruktor mu pravi: »Pustite, da govori«. Po Zadnikovem govoru priporoča Šešek sedé glede na tvrdki Netschek in Bernatovič, naj se ovadita obrtni oblasti če delata drugače, kakor imata pravico. Zanimiva razprava se je vnela glede na učne pogodbe pri sprejemanju vajencev in vajenk. Načelnik Jelonič je želel, naj bi sklepali mojstri in mojstrice pravilne učne pogodbe. Šešek priporoča ravno to zopet sede. Zadružni instruktor dr. Blodig pravi: Vsaka pogodba naj se sklepa pravilno pred zadružnim načelništvom. Origina-

nal-naj ostane pri zadružnem načelništvu, po en izvod naj pa dobita oče, oziroma varuh in mojster vajencev ali vajenke. Gregorin želi, da bi bolj izobrazili vajence. Z dniki priporoča v daljšem govoru, naj zadružno načelništvu naznani obrtni oblasti vsak prestopnik proti zadružnim pravilom. Ložar zakliče: »Policajev ne bomo igrali, zato nismo mojstri tu! Načelnik Jelonič tudi odločno izjavi, da ne smatra svoje dolžnosti v tem, da bi bil policaj in denuncijant. Ložar pripoveduje, da je enkrat zasledoval agenta, ki je jemal mero v banki »Slaviji.« Kdo bo povrnil mojstru zamudo časa. Ali smo morebiti mojstri policajci? Če moramo plačevati davke, naj pa še policaje nastavijo, da bodo zasledovali prestopke proti obrtnim postavam. Pri raznoterostih naglašajo gospa Rozman potrebo posredovalnice za krojačice. Z dniki priporoča shode članov krojaške obrti. Ložar: O tem imamo bridke izkušnje. Prirejali smo jih in Zadnik je prišel enkrat na tak shod. Zadnik: Jaz sem novinec. Odobri se Ložarjev predlog, da se povabijo trgovci na prijateljski sestanek, ki ga skliče zadružno načelništvu. Glede na razmerje med trgovci in krojaškim obrtom se izvolijo tudi mojstri Šetinc, Rozman, Palme in Sedej, da se udeležijo sestanka. Ložar ostro nastopi proti umazani konkurenci po konfekcijah in obsoja reklamo konfekcij. Zbornični svetnik Globelnic opisuje več slučajeve glede na Bernatovičevo konfekcijo. Gregorin tudi opisuje neki slučaj, ko je imela tvrdka Bernatovič 130 do 140 odstotkov dobička. Sklene se protest: Današnji shod protesta, ker prinašajo tukajšnji dnevni časopisi anonce za umazano konkurenco, ker je to postopanje nedostojno za časopisje. — To zborovanje nam dokazuje, da tudi med člani te zadruge vedno bolj narašča misel obrtniške samopomoči, kar je edino rešilo za obrtni stan. Zadružni instruktor dr. Blodig je pojasnjeval nekatere stvari tudi nemško. Resnici na ljubo pripomnimo, da je to storil na izrecni poziv zadružnega načelnika, ker so bili navzoči tudi slovensčine nezmožni zadružni člani. Zadružnega instruktora so zborovalci dobro razumeli in govorili gladko slovensčino, samo na naglasu se mu še nekoliko pozna, da ni rojen Slovenec. Na vsakem zborovanju govori vedno bolj gladko slovensčino. Kontrast med svetnikom Šeškom in zadružnim instruktorjem se je dobro čutil. Šešku se ni zdelo vredno, da govori kakor je je to običajno na shodih, stoji. Govoril je sede in tiho obrtnikom - davkoplačevalcem kot strogi uradnik, zadružni instruktor pa kot mož, ki pozna jako dobro in ki mu je za procvit obrtnega stanu.

lj Šolski koncert gojencev »Glasbene Matice« bo prihodnji četrtek, dne 20. decembra ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega Doma«.

lj Obdarovanje otrok. Včeraj je bila v telovadnici I. mestne deške ljudske šole običajna razdelitev obleke med revne šolske otroke. »Dobrodelnih odbor«, ki je pri tej priliki ob enem slavil štiridesetletnico, odkar vrši blagotvorno delo usmiljenja, je poskrbel, da je tudi letos dobilo 200 otrok potrebne gorke obleke. Vodja Fr. Gabršek je v iskrenih besedah pozdravil zastopnike oblastev, osobito preblagorod. g. deželnega predsednika Teodora Schwarza in soprogo, deželnega nadzornika g. Fr. Levca i. dr.; srčno se je zahvalil vsem dobrotnicam in dobrotnikom obdarovane mladine, zlasti »Kranjski hranilnici«, ki je blagovolila darovati v ta namen 500 K. Opozarjal je deco, naj z molitvijo in prdnostjo skuša poplačati trud in darežljivost mladino ljubov. Predsednik Schwarz se je v slovenskem jeziku spominjal obolele gospe dr. Tavčarjeve, ki je takorekoč duša dobrodelnega odbora ter ji je želel zopetnega zdravlja. Nato so otroci zaporedoma prejeli zavojke obleke iz rok predsednikovih, skrbne gospe pa so jim delile sladkega peciva in bele pogače.

lj Občinski svet ima izredno sejo v četrtek, dne 20. decembra, ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu je med drugim poročilo o prizivu »Laibacher Eislaufvereina« proti prepovedi mestnega magistrata glede gradnje dveh lesenih zgradb ob njegovem drsališču in oddaie službe magistratnega policijskega svetnika.

lj Društvo slovenskih trgovskih potnikov. Udeležba pri sestanku glede ustanovitve društva slovenskih trgovskih potnikov, ki se je vršil včeraj, v nedeljo, dne 16. t. m., ob deseti uri dopoldne v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« v Ljubljani, je jasno pokazala, da vlada med stanovskimi tovariši dokaj zanimanja za tako društvo, saj so se ga udeležili vsi slučajno se v Ljubljani nahajajoči slovenski trgovski potniki, hrvaški tovariši pa so poslali svoji brzojavni pozdrav. Gospod Armič je pozdravil navzoče, utemeljeval potrebo združitve trgovskih potnikov ter pojasnil namen takega društva. Društvo naj bi delovalo na socialnem ter kulturnem polju na korist svojih članov. Glede socialne strani njegovega programa bi bilo upoštevati podpora brezposelnim ter onemoglim članom, izposlovanje različnih bonitet v hotelih in pri prometnih sredstvih, nadalje službena posredovalnica, brezplačna pravna zastopstva ter pospeševanje nastavljenja slovenskih trgovskih potnikov. V kulturnem namenu naj bi se prirejela podučna potovanja društvenih članov v industrijske kraje, slednjici bi bila tudi njegova naloga, ustanoviti društveno informacijsko pisarno. Ta program bodočega društva se je vsestransko v velikim veseljem pozdravil ter se potreba takega društva sploh priznala. Glede ugodnosti dunajskega »Reform-Vereina« je poročal gospod Rihard Sevar, gospod Teršan pa je predlagal, da ustanovi društvo »Merkur« poseben odsek trgovskih potnikov ali pa naj se priključijo slovenski trgovski potniki kakemu dunajskemu stanovskemu društvu,